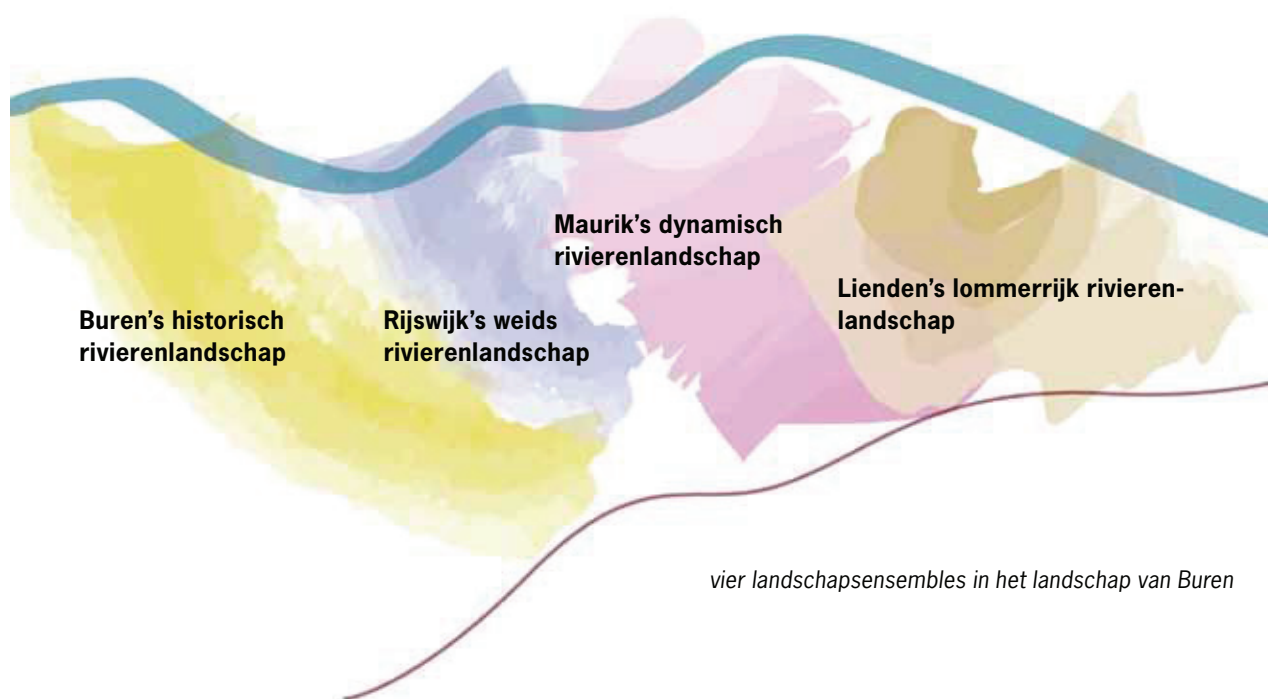

Ruimte voor verschillende landbouwbedrijven

werkboek voor de mensen in het landschapsensemble Rijswijk's weids rivierenlandschap

Onderdeel van het landschapontwikkelingsplan voor de gemeente Buren
vastgesteld door de gemeenteraad van Buren op 30 oktober 2012
mede als uitwerking van de Structuurvisie

Welkom in dit werkboek!

Het LandschapsOntwikkelingsPlan (LOP) voor Buren bestaat uit meerdere delen. Ten eerste uit de visie op de toekomst van het landschap van de gemeente. Deze is gebaseerd op de Structuurvisie Buren 2009 - 2019, vastgesteld door de Raad op 27 oktober 2009.

Ten tweede uit een beleidsnotitie over de 'zoekzones landschapsversterkend bouwen' die in de Structuurvisie worden geïntroduceerd. Ten derde uit een uitvoeringsprogramma dat is samengesteld voor het gehele gebied van het LOP. Daarin worden, geordend in thema's, allerlei projecten opgesomd. Deze lijst kan in de loop van de tijd telkens worden geactualiseerd.

Belangrijk onderdeel is ook de stimuleringsregeling voor landschapselementen. Tenslotte omvat het LOP vier werkboeken, één voor ieder van de vier landschapsensembles, waarin alle onderdelen van het LOP samenkomen. Voor u ligt het ensemblewerkboek van 'Rijswijk's weids rivierenlandschap'. In dit werkboek wordt een bouwpakket met handleiding geboden dat kan helpen bij het beoordelen, realiseren en ontwikkelen van projecten. Daarbij kunnen de volgende stappen worden genomen:

Stap 1. *Neem het ensemblewerkboek voor het deel van de gemeente waarbinnen het initiatief ligt. Bestudeer de karakteristiek en de ontwikkelingsvisie voor dit gebied (H1 en H2)*

Stap 2. *Bekijk in het uitvoeringsprogramma of er al projecten zijn die aansluiten bij het initiatief. Onderzoek of en hoe daarop kan worden aangesloten.*

Stap 3. *Inventariseer 'te beschermen waarden' op de kaarten in hoofdstuk 3 van dit ensemblewerkboek. Stel vast hoe het initiatief daar rekening mee zal moeten houden (bijvoorbeeld door verplicht archeologisch onderzoek te laten uitvoeren).*

Stap 4. *Inventariseer of met het initiatief aangesloten kan worden op te ontwikkelen kwaliteiten. Levert dit mogelijkheden voor financiering of samenwerking op?*

Stap 5. *Bepaal om wat voor type project het gaat. Onder welke regeling kan het vallen (hoofdstuk 5)?*

** Betreft het een wens voor nieuwe woning(en) in een zoekzone landschapsversterkend bouwen? Ga dan verder met hoofdstuk 6 en ga eerst na of realisatie van een bonusproject mogelijk is.*

** Betreft het een initiatief dat past in de stimuleringsregeling voor landschapselementen? Ontwerp samen met betrokkenen een bedrijfslandschapsplan aan de hand van de visie in hoofdstuk 2 en het bouwpakket in hoofdstuk 7. Laat dit uitwerken tot een subsidie-aanvraag. Zie hiervoor hoofdstuk 7.*

** Betreft het een ander initiatief in het buitengebied? Bepaal de grondslagen voor eventuele verevening en landschappelijke inpassing aan de hand van doelen en mogelijkheden, zowel economisch als landschappelijk (Hoofdstuk 1, 2, 3 en 4). Ontwerp samen met de betrokkenen een plan voor de landschappelijke inpassing van het initiatief. Gebruik hiervoor bouwpakket uit hoofdstuk 7. Ga na of een deel van het inpassingsplan als groenblauwe dienst is te realiseren.*

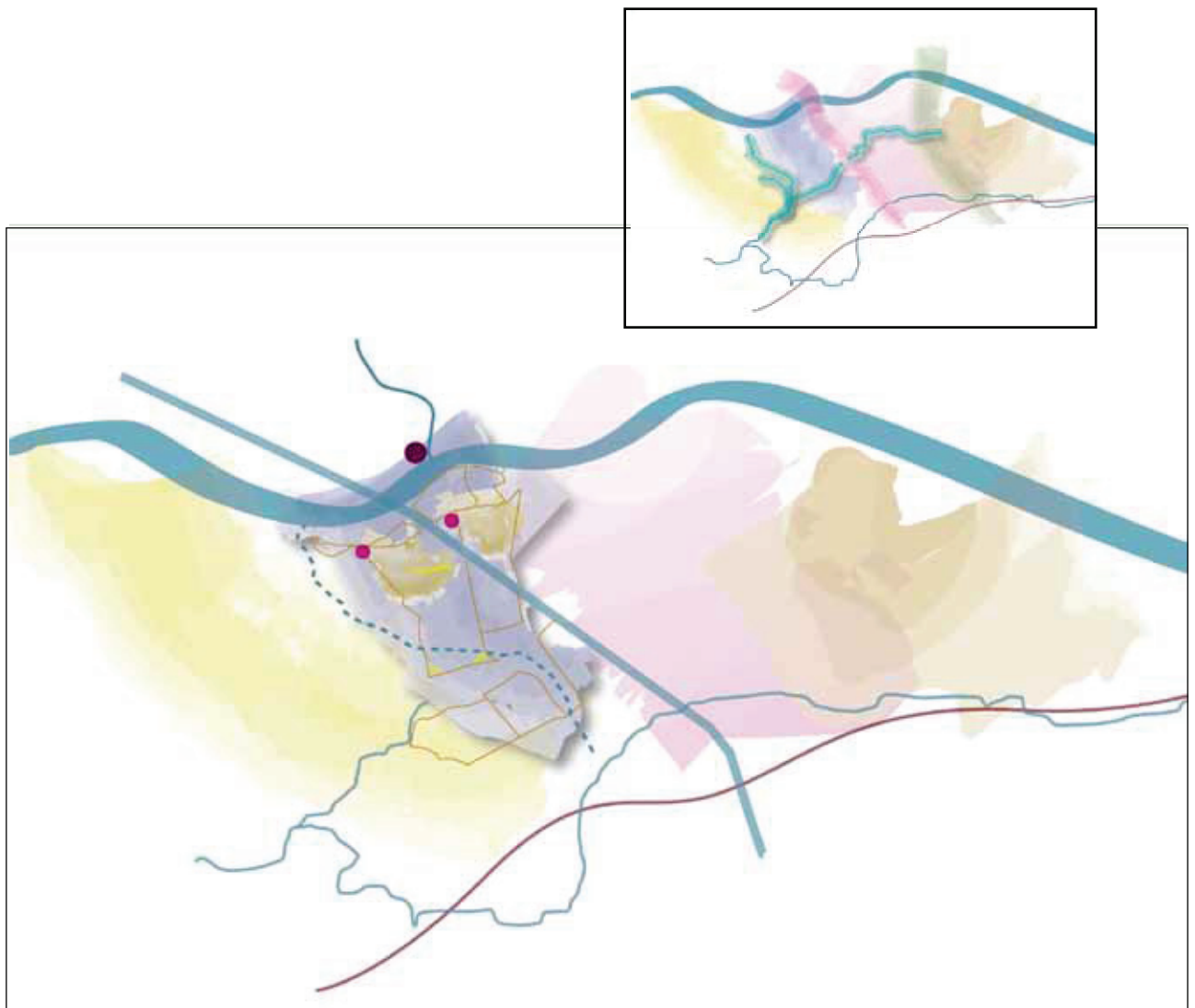
Inhoud

Welkom in dit werkboek!	3
1 Rijswijk's weids rivierenlandschap	6
1.1 In vogelvlucht	6
1.2 Opgave en doelen voor Rijswijk's weids rivierenlandschap	7
2 Gewenste ontwikkeling	8
2.1 In de visie van het LOP	8
2.1.1 Versterk de variatie	9
2.1.2 Verstevig de banden	10
2.2 Uitwerking voor de deelgebieden	13
2.2.1 Korenbroek en Zandkampen (9)	14
2.2.2 De boezems (10)	14
2.2.3 De oude dorpsolders van Soelen en Rijswijk (11 en 12)	16
2.2.4 De oeverwal met de dorpen (14)	16
2.2.5 De uiterwaarden (15)	17
3 Te beschermen waarden	19
3.1 Aardkundige waarden	20
3.2 Archeologische waarden	21
3.3 Cultuurhistorische waarden	22
3.4 Bestaande landschapselementen	23
4 Te ontwikkelen kwaliteiten	25
4.1 Water en landschap	26
4.2 Bezoeken en beleven	27
4.3 Wonen en werken	28
5 Mogelijke instrumenten en regelingen	29
5.1 Open voor samenwerking en betrouwbaar	29
5.2 Stimuleringsregeling voor landschapselementen	29
5.3 Regeling 'nieuwe landgoederen	30
5.4 Zoekzones landschapsversterkend bouwen	30
5.5 Overige regelingen	31
6 Bonusprojecten bij zoekzones landschapsversterkend bouwen	32
6.1 Inleiding	32
6.2 Vredestein en de Soelmonding	34
6.3 Zeedijk en Soelpaden	36
7 Te stimuleren landschaps-elementen	40
7.1 Verevening	40
7.2 Kwartet als bouwpakket per deelgebied	41
7.3 Korenbroek en Zandkampen (9)	42
7.4 De boezems (10)	44
7.5 De oude dorpsolders van Soelen en Rijswijk (11 en 12)	46
7.6 De oeverwal met de dorpen (14)	48
7.7 De uiterwaarden (15)	50

Hoe moet dit ensemblewerkboek worden gebruikt? Het ensemblewerkboek is bedoeld voor professionele betrokkenen in de gemeente Buren, die te maken hebben met ruimtelijke ontwikkelingen in brede zin in het buitengebied, maar ook initiatiefnemers van projecten in het landelijk gebied kunnen er hun voordeel mee doen en er inspiratie uithalen. Zo kunnen professionals en initiatiefnemers met elkaar in gesprek komen.

Het boek wil handreikingen geven voor het ontwikkelen en begeleiden van dergelijke ontwikkelingen en projecten. Het is wenselijk dat er daarbij door een deskundige wordt ontworpen. Er moet immers nog veel geïnterpreteerd worden en met deskundigheid en maatwerk gericht op de specifieke plek, keuzes gemaakt worden.

Het moet daarbij een hulpmiddel en een inspiratiebron zijn, nooit een strak keurslijf of een blauwdruk. Laten we ervoor waken dat het landschap 'geheel volgens het boekje' moet worden; elke plaats heeft zijn eigenheid en zijn waarden. Helpen die waarden te onderkennen en helpen die eigenheid te versterken is het doel van dit ensemblewerkboek.

1 Rijswijk's weids rivierenlandschap

1.1 | In vogelvlucht

Beeld

Weidsheid is wel het meest typerend voor het overgrote deel van dit landschapsensemble. De weidsheid van de ontmoeting van Neder-Rijn, Lek, Amsterdam-Rijnkanaal en Kromme Rijn zorgt voor weidse uiterwaarden doorsneden door brede waterstromen.

En in het zuiden zijn de dorpspolders rond het Rijswijkse Veld groot-schalige weidebouwgebieden.

De enige plekken met wat beslotenheid zijn het buurtschap Zandberg en de dorpskernen Rijswijk en Ravenswaaij knus tegen de dijk aan gelegen.

Boven dit gebied hangt het verhaal van de verdwenen rivier de Soel en de duizend jaar geleden verschenen rivier: de Lek. Het gebied vormt ook de landschappelijke entourage van Dorestad en de verhalen van de Vikingen.

Functionele karakteristiek

- (verbrede) agrarische bedrijvigheid
- dooradering met andere functies zoals recreatie en buiten wonen
- menging van functies in de dorpen

Stuwende krachten

- (verbrede) agrarische bedrijvigheid
- grootschalige natuurontwikkeling in de uiterwaarden gecombineerd met rivierbeheer en kanaal
- waterberging en hoogwatermaatregelen
- lekker wonen in de nabijheid van de Randstad
- dagrecreatie gekoppeld aan cultuurhistorie van verdwenen en verschenen rivieren
- nieuwe bewoners, eventueel met hobbydieren
- roep om verkeersveiligheid op platelandswegen, maar met name in de dorpskernen

1.2 | Opgave en doelen voor Rijswijk's weids rivierenlandschap vanuit Structuurvisie Buren

Overkoepelend voor heel de gemeente gelden als overkoepelende opgaven voor het LOP:

- voorsorteren op de klimaatverandering, wat zich met name uit in de wateropgave voor het gebied volgens de reeks, vasthouden, vertragen, (tijdelijk) bergen;
- vergroten van de toegankelijkheid voor 'langzaam verkeer' van het landschap (consumptielandschap)
- dooradering van het productielandschap met natuur die in (agrarische) bedrijfsvoering past.

Specifiek voor dit landschapsensemble stelt de structuurvisie nog als opgaven:

- ontwikkelen/behouden komgebied en waardevol open landschap Rijswijkse Veld, Zoelensche Veld en Korenbroek
- versterken van de duurzame economische mogelijkheden van landbouw en andere sectoren door het bieden van ruimte aan andere functies (verbreding) met behoud en versterking van landschappelijke karakteristieken. Meervoudig ruimtegebruik en groene en blauwe diensten zijn daarbij extra aantrekkelijk.
- ontwikkelen recreatie en cultuurhistorie rond de Limes
- ontwikkelen Rijn- en Lekdijk als recreatieve route
- ontwikkelen oude kades en kanaaldijken als recreatieve routes, inclusief veerverbinding naar Wijk bij Duurstede
- versterken laanstructuur Parkstraat en N320 in de vorm van Betuwse lanen
- landschapsversterking 'rivierlopen en oude meanders' gecombineerd met waterberging in de lagere delen langs de Aalsdijk
- ontwikkelen natuurlijke oevers en recreatieroute Mauriksche Wetering

Vanaf de randen van de besloten dorpen Rijswijk en Ravenswaaij kijk je ver, binnen- én buitendijks.

2 Gewenste ontwikkeling

2.1 | In de visie van het LOP

De ontwikkelingsvisie die onderdeel is van het LOP voor de uitwerking van het landschapsontwikkelingsbeleid van de gemeente is tevens een uitwerking van de Structuurvisie 2009-2019. Het hoofddoel van het LOP is samen te vatten als: 'Bescherm de erkend waardevolle elementen in het landschap, maar ontwikkel ook actief nieuwe kwaliteiten in dit landschap! Bestaande kwaliteiten worden ingezet bij toekomstige ontwikkelingen en dragen bij aan een cultuurhistorisch landschap waar het goed werken, wonen en recreëren is.'

Op basis van dit doel is de ontwikkelingsvisie van dit LOP te vatten in de volgende twee ruimtelijke opgaven en een organisatorische opgave:

2.1.1 | **Versterk de variatie!**

Variatie in rivierenlandschap als geheel is door Rijk en Provincie vastgelegd in 'kernkwaliteiten'. Binnen het rivierenlandschap is evenwel ook nog veel variatie. In H3 werden vier landschapsensembles binnen de gemeente Buren beschreven die ieder hun eigen karakteristiek en ontwikkelingsmogelijkheden hebben. Versterk variatie op alle schaalniveaus.

Hieruit volgt dat de karakteristiek van Rijswijk's weidse rivierenlandschap ten opzichte van de andere ensembles versterkt dient te worden. Daarbij neemt het LOP als motto:

Ruimte voor verschillende landbouwbedrijven!

In Rijswijk's weids rivierenlandschap van de binnen- en buitendijkse polders in en om het Rijswijkse Veld is de weidsheid de belangrijkste landschappelijke karakteristiek. De agrarische bedrijven zorgen hier voor die openheid en tegelijkertijd hoeden zij de leesbaarheid van de cultuurhistorie die aan de verkaveling, waterhuishouding en het wegenpatroon is af te lezen.

Het is dan ook - ook voor het landschap - belangrijk dat de agrarische ondernemers in dit gebied goede ontwikkelingsmogelijkheden worden geboden. Dat betekent ook dat - in een tijd waarin veel agrarisch ondernemers op vernieuwende bedrijfsstijlen overgaan of hun bedrijf moderniseren - opnieuw naar optimalisering van de bodemgeschiedheid van de verschillende gronden en bedrijfsstijlen kan worden gekeken. Sommige bedrijven hebben optimaal ontwaterde gronden nodig, terwijl andere bedrijven natte hooilanden langs de wetering goed in hun bedrijfsvoering kunnen inpassen. Instrumenten als vrijwillige kavelruil en waterhuishouding op maat bieden daarbij mogelijkheden. Dit dient evenwel altijd op vrijwillige basis te geschieden.

Dat geldt ook voor het inpassen van gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen. Deze kunnen ingezet worden om de cultuurhistorische kaden van de dorpspolders te behouden of te restaureren en tegelijkertijd één of twee wandelpaden vanaf Buren naar Rijswijk en Ravenswaaij te realiseren zonder dat dit de bedrijfsvoering van de agrarische bedrijven beperkt, maar zelfs deels versterkt. Vanuit de dorpen Rijswijk en Ravenswaaij is wellicht behoefte aan enkele dorpsommetjes.

Juist in dit landschapsensemble dient terughoudend te worden omgegaan met functies als landelijk wonen. Via een VAB-beleid op maat kan dit in goede banen worden geleid.

De ligging van Zoelmond aan de rand van de stroomrug is bijzonder, zeker als je de relatie legt met de geschiedenis van het verdwenen rivierveld en de strijd tegen het water (de Aalsdijk takt hier aan). Ten oosten van Zoelmond ligt een sterk geaccidenteerd terrein: teken van een woelig waterverleden.

2.1.2 | Verstevig de banden!

De boezems met de weteringen, de schakelaar en de dreef zijn zones waarin actief gewerkt kan worden aan een impuls voor het landschap die de vier landschapsensembles overstijgt en vaak een relatie heeft met de regionale positionering van de gemeente Buren. Aansluiting op die regionale context biedt kansen voor Buren, niet alleen voor het landschap maar ook voor de economie!

Voor Rijswijk's weids rivierenlandschap is de band met boezems langs de Mauriksche en andere weteringen essentieel. In het LOP krijgen die als motto voor hun ontwikkeling:

Boezems met de weteringen: Agrarisch bedrijf, waterbeheer én cultuurhistorie!

Ontwikkel - samen met de agrariërs - de boezems als geheel als agrarische gronden met nevenfunctie waterberging!

Biedt een vrijwillige kavelruil van agrariërs in de aanliggende polders ontwikkelingsmogelijkheden voor die bedrijven? Is het mogelijk om het met die bedrijven zo te regelen dat in de boezemlanden agrariërs gaan boeren met een bedrijfsstijl waarin het niet erg is als (bij tijd en wijle) een hogere grondwaterstand of bevoeiing van het land optreedt. Voor bedrijven, bijvoorbeeld speciale rundveehouderij, kan het zelfs voordelig zijn of een deel van het inkomen opleveren.

Koppel daaraan mee het restaureren en ontsluiten van de oude kades als recreatieve routes langs oude woonplekken en andere cultuurhistorische verhalen.

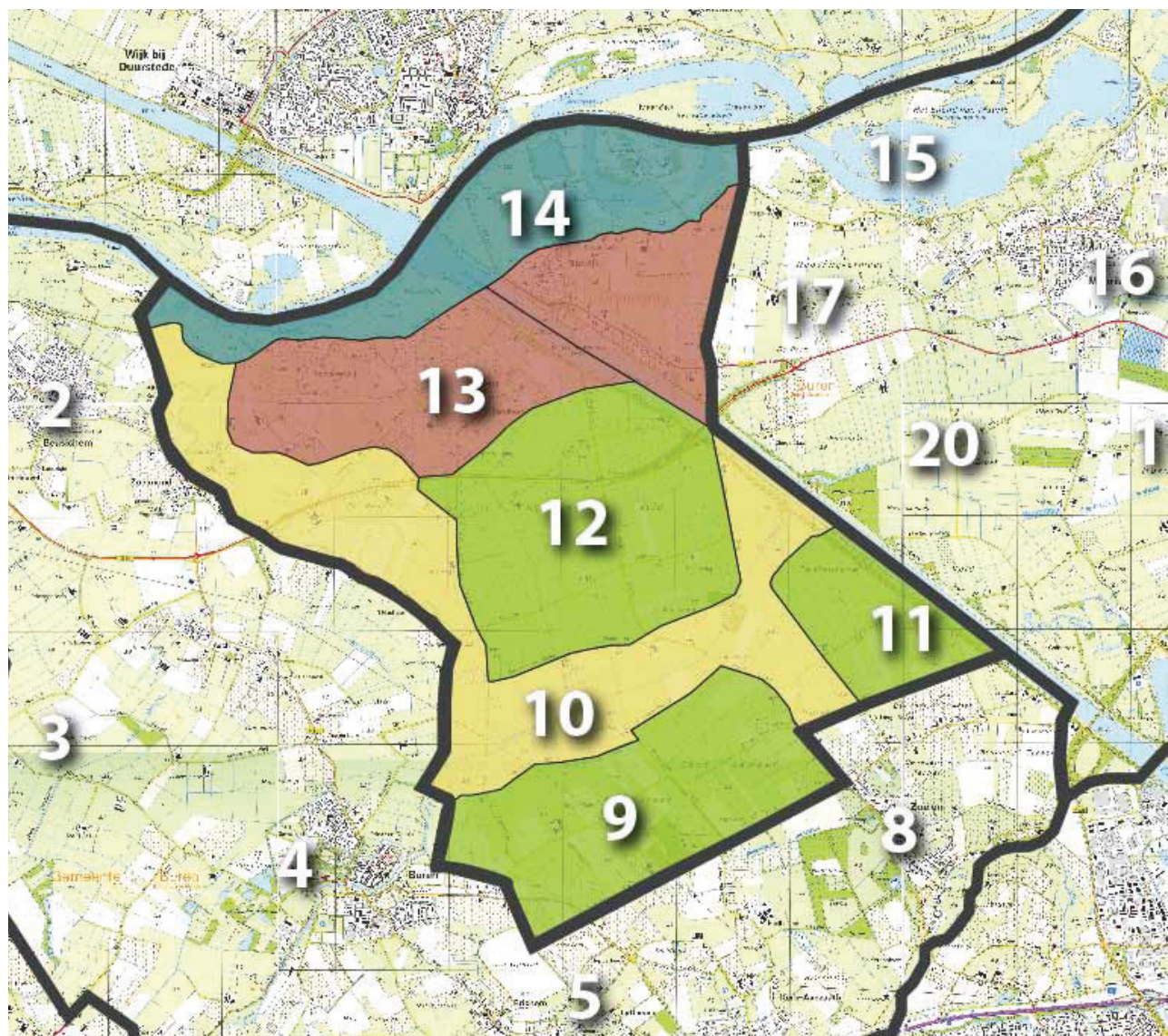
Maak in de boezems de cultuurhistorie leesbaar, met name het verhaal van de Soel en de Korne. Het verdwenen riviertje de Soel kan met name ten noorden van Zoelen en tussen Zoelmond en Ravenswaaij zichtbaar gemaakt worden door het uitgraven van de 'oude loop', maar ook door het versterken van een strook met natte gronden. Bij bruggen over die oude loop maar ook bij de woonterpen (woerden) erlangs zijn aanleidingen om het verhaal van de Soel beter beleefbaar te maken.

Het verhaal van de verschenen rivier de Lek (die 1000 jaar geleden de rol als hoofdbedding overnam van de Kromme Rijn) en die van het verdwenen riviertje dat ergens van Zoelen door het Rijswijkse Veld naar Zoelmond heeft gestroomd is op verschillende plekken in dit landschap-sensensemble afleesbaar, maar kan nog duidelijker verteld worden.

2.2 | Uitwerking voor de deelgebieden

deelgebieden in het 'Rijswijk's weids rivierenlandschap'

- 9. Korenbroek en Zandkampen
- 10. De boezems
- 11 en 12 De oude dorpsolders van Soelen en Rijswijk
- 13. De oeverwal met de dorpen
- 14. De uiterwaarden

2.2.1 | Korenbroek en Zandkampen (9): Maak de overgang van dorpspolder naar boezem beleefbaar

De oude dorpspolders van Kerk Avezaath en Zoelen vormen hier het zuidelijke deel van de komgronden. Op de Structuurvisie staat hier versterking contrast tussen open kom en besloten stroomrug als doel aangegeven. Van hier af zijn al mooie uitzichten mogelijk over de Rijswijkse Polder en naar het stadje Buren. Vandaar dat Korenbroek en Zandkampen zo veel mogelijk open dienen te blijven. Hier is weidebouw (liefst met weidevogelbeheer) gewenst of een ander grondgebruik dat het open beeld in stand houdt.

Op de Structuurvisie staat ook langs de Burense Dijk in het zuidelijk deel van de Zandkampen en Korenbroek een zone voor landschapsversterkend bouwen aangegeven. Voorgesteld wordt om hier nieuwe landgoederen in de vorm van 'overland-goederen' of buitens te laten stichten waarbij als voorwaarde gesteld wordt dat naast een landhuiskavel aan de Burense Dijk een 'overtuin' met natte hooilanden langs de Mauriksche Wetering in het landgoed wordt opgenomen. Dat maakt het mogelijk dat de Noordelijke helft van de Zandkampen en Korenbroek in modern agrarische gebruik kan blijven. Deze gronden hoeven dus niet in eigendom van de landgoedstichter te komen. De toegankelijkheid van dit gebied zal het agrarisch bedrijf en de natuur niet mogen storen, maar een aantal paden met hier en daar een picknickplek over of langs de oude kaden van de dorpspolder is hier wel gewenst. Hiertoe kunnen kadepaden als groenblauwe dienst worden aangelegd en beheerd.

Te stimuleren landschapselementen:

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singelbeplanting tussen kavel en pad
- overlandpad langs struweelhaag van Burense Dijk naar overland
- overlandpad van Burense Dijk naar overland tussen verbrede slootoever(s) en struweelhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Landschapsversterkend bouwen: in dit deelgebied ligt een landschapsversterkingszone (5) volgens de Structuurvisie langs de Burense Dijk. Hier kan de gewenste landschapsversterking vorm krijgen in het bonusproject 'Zeedijk en Soelpaden', langzaamverkeerroutes vanaf de Burensedijk naar Zoelmond en 'Dorestad'.

2.2.2 | De boezems (10): maak het verhaal van de Soel beleefbaar in de afwisselende zone langs Aalsdijk en Mauriksche Wetering

Als deel van de landgoedontwikkeling langs de Burense Dijk en de Aalsdijk, of in samenwerking met agrariërs, is op de boezemgronden weidevogelbeheer gewenst in combinatie met hooilandbeheer of een weidebouw die extensiever is en waarbij incidentele overstroming (periodieke waterberging) geen probleem. Er dient daarbij terughoudend met de toegankelijkheid van het gebied te worden omgegaan. Een pad maakt het terrein aan beide zijden ervan over een breedte van

Het verhaal van de verschenen rivier de Lek (die 1000 jaar geleden de rol als hoofdbedding overnam van de Kromme Rijn) en die van het verdwenen riviertje dat ergens van Zoelen door het Rijswijkse Veld naar Zoelmond heeft gestroomd is op verschillende plekken in dit landschapsemblee afleesbaar, maar kan nog duidelijker verteld worden.

100 tot 300 m ongeschikt voor weidevogels. Een enkel pad dwars door de boezem moet wel mogelijk zijn, zeker als de invloed ervan wat wordt verzacht door rietkragen of beplanting met knotwilgen of struweelhagen, afhankelijk van de plaats in het landschap. De Mauriksche Wetering en de Ravenswaaijse Wetering kunnen een natuurvriendelijker oever krijgen of aangesloten worden op natte hooilanden erlangs. In die natte hooilanden kan hier en daar - als een combinatie van *land art* en natuurvriendelijke agrarische bedrijfsvoering - een meander van de Soel - het lang geleden verdwenen riviertje dat van Zoelen naar Zoelmond liep - worden gegraven. Zeker als deze meander raakt aan een kade van de oude dorpsolders. Deze kades om de dorpsolders van Kerk Avezaath-Zoelen in het zuiden en van Rijswijk in het noorden kunnen net als vroeger bij 't Snoekske via De Heeskamp met elkaar worden verbonden. Daarnaast is het herstel van het Zeedijkvoetpad als wandeldijkje tot aan het voormalige Kroeghoutje hier gewenst, ook om een extra ommetje vanuit Buren mogelijk te maken. Net als bij de Korenbroek en Zandkampen kan hier wellicht het principe van de overland-goederen worden toegepast. Daarbij kan een enkele nieuw landgoedwoning aan de oostkant van de Ravenswaaijse Steeg of aan de noordkant van de Heeskampse Steeg toegestaan worden als daarmee in het overland de oude kades of woonplekken zoals het Kroeghoutje in ere worden hersteld en natte hooilanden in lage delen van de boezem worden gerealiseerd.

Te stimuleren landschapselementen:

- nat hooiland: perceel (zo nodig met wandeldijkjes eromheen) voor periodieke waterberging
- zeedijkje: wandeldijkje dwars door de boezem
- laarzenpad: wandelstrook door nat hooiland
- Soelmeander: slingervormige poel in hooiland met bankje en artistieke verwijzing naar de voormalige Soel

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn in het grootste deel van de boezems niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

In dit deelgebied ligt een landschapsversterkingszone (2) volgens de Structuurvisie langs de Aalsdijk. Hier kan de gewenste landschapsversterking vorm krijgen in het bonusproject 'Zeedijk en Soelpaden', langzaam-verkeerroutes over en vanaf de Aalsdijk naar Zoelmond en 'Dorestad'. Daarnaast maakt in het noorden de landschapsversterkingszone langs de Lekdijk deel uit van dit deelgebied. Hier kan landschapsversterking gerealiseerd worden in het project 'Soelmondingspark'.

Op de dijk van Rijswijk kun je bij de plaquette lezen over de roerige geschiedenis van Rijswijk en de rivieren in zijn omgeving.

In dit landschapsensemble is een groot contrast tussen de beslotenheid in de kernen (Rijswijk, Ravenswaaij en Zandberg) en de weidsheid van de polders.

2.2.3 | De oude dorpspolders van Rijswijk en Zoelen (11 en 12): weidebouw en cultuurhistorisch wandelen over oude kades

In deze polders staan de weidsheid en de productiemogelijkheden voor weidebouwbedrijven voorop. Ook hier mag de toegankelijkheid van dit gebied het agrarisch bedrijf en de natuur niet storen, maar een aantal paden met hier en daar een picknickplek over of langs de oude kaden van de dorpspolder is hier wel gewenst. Hiertoe kunnen kadepaden als groenblauwe dienst worden aangelegd en beheerd. Met name het herstel van de Heeskampse Kade en De Zeeg is gewenst. Dat zal een mooie langzaamverkeerroute tussen Buren en Rijswijk/Wijk bij Duurstede mogelijk maken.

Te stimuleren landschapselementen:

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singelbeplanting tussen kavel en pad
- boerenlandpad evt. langs struweelhaag
- boerenlandpad tussen verbrede slootoever(s) en struweelhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

2.2.4 | De oeverwal met de dorpen (13): aandacht voor hun landschappelijke ruggengraat en randen

Volgens de Structuurvisie staat hier het karakteristieke grondgebruik op de oeverwallen voorop. Tegenwoordig is dat fruitteelt en boomteelt met verspreide bebouwing.

Nieuwbouw wordt hier zeker niet gepromoteerd op een enkele kleine nieuwbouwlocatie bij de dorpjes na. Die kunnen landschappelijk ingepast worden door ze te laten aansluiten op de fruitteelt en boomteelt. Soms kan op kwelplekken achter de dijk ook een bosje worden ontwikkeld of behouden. Eventueel kan een functionele overgang van het dorp via een pad langs een elzenhaag of een 'zoomgaard' worden aangelegd. Die laatste kunnen ook gerealiseerd worden via een groenblauwe dienst.

De Heuvel, de weg naar het veer naar Wijk bij Duurstede, is een belangrijke verbinding en verdient een monumentale laanbeplanting. Met name op zonnige dagen zitten allerlei verkeerstypen op de dijk elkaar in de weg. Iedereen wil daar genieten van de prachtige uitzichten. Automobilisten en motorrijders hebben echter heel andere snelheden dan fietsers en wandelaars. Wellicht is het in het kader van de dijkverzwaring mogelijk om in samenwerking met Rijkswaterstaat onder het motto 'werk met werk maken' een kraag tegen de binnen- of buitenkant van de dijk aan te leggen met daarop een wandel-/fietspad.

Te stimuleren landschapselementen:

- kraagpad binnendijs tegen de dijkelling aan evt in combinatie met wiel
- dorpsgaard bij entree dorp
- boerenlandpad: langs weiland of akker eventueel met hakhoutsingel van eik, es, els, regelmatig afgezet
- dorpszoomgaard: pad met enkele, verspreide fruitbomen, bv langs dorpsrand

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

2.2.5 | De uiterwaarden (14): versterk het weidse zicht op de historie

Door de weidsheid van het uiterwaardenlandschap zijn hier verre uitzichten mogelijk. Je hebt hier zicht op allerlei fasen uit de geschiedenis van het rivierenlandschap. Aan de overkant zie je de oude stad Wijk bij Duurstede liggen, belangrijk in de tijd van de Romeinen en van de vroege middeleeuwen toen het belegerd en geplunderd werd door de Noormannen. Met veel fantasie kun je je voorstellen dat hier de grens van het Romeinse Rijk lag. In de Structuurvisie wordt om die limes beleefbaar te maken een reeks uitzichttoren voorgesteld waarvan de meest noord-westelijke hier in de buurt van de steenfabriek Roodvoet is geprojecteerd.

De terp met de steenfabriek biedt evenwel meer mogelijkheden. Deze plek markeert heel mooi de afsplitsing van de Lek van de oude Rijnloop die zo'n duizend jaar geleden nog de huidige Kromme Rijn volgde. Dit is een uitmuntende plek om een 'belevingscentrum voor de geschiedenis van het rivierenlandschap' te ontwikkelen. Ook de weidebouw en het kleitichelen zijn hier aanschouwelijk. En het kanaal en de molen De Hoop vertellen over de scheepvaart en de waterhuishouding.

Dit project kan onder strenge kwaliteitscondities gecombineerd worden met een paar nieuwe wooneenheden. Daarbij kunnen enkele landschapsarchitectonisch strategisch geplaatste boomgroepen en bosjes op de terpen het spel van ruimte en zichtlijnen op de historische hoogtenpunten in deze omgeving mogelijk maken en versterken. Mocht hier zo'n initiatief tot ontwikkeling komen dan is een vruchtbare samenwerking tussen een architect en een landschapsarchitect onmisbaar.

Voor de rest zijn hier openheid en weidsheid essentieel als decor voor de oude stad Wijk bij Duurstede, molen De Hoop, de nieuwe uitzichttoren en de vernieuwde architectuur van de oude fabriek. Die zullen bepalend zijn voor het landschappelijke ensemble dat hier kan ontstaan.

Vanuit Ravenswaaij is het wellicht mogelijk om bijvoorbeeld een ommetje over de zomerdijk mogelijk te maken.

De uiterwaarden ten westen van het kanaal tot aan De Duinen zijn

smal en zijn deel van de grote openheid, maar voegen ook een fase uit de geschiedenis toe. Voordat de Lek ontstond mondde het riviertje genaamd de Soel hier ergens in de Rijn uit. Bij de scherpe knik van de Lekbanddijk is de relatie tussen het 'dal van de Soel' en de uiterwaarden van de Lek het duidelijkst. Hier is bebouwing aan de dijk uit den boze. Wel is via een nieuwe woonvorm met een landhuis aan de Lekdijk Oost of Schaardijkseweg en het 'overland' ten oosten van de Schaardijkseweg mogelijk. De opgave is dan om in dat overland de relictten van de historie die zich o.a. uit in het reliëf te behouden.

Te stimuleren landschapselementen:

- kraagpad buitendijks tegen dijkhelling evt in combinatie met wiel
- 'Limestoren' in openbare weide met zicht op geschiedenis
- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- meidoornsingel: pad langs meidoornsingels (evt over zomerdijk)

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 10% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

3 Te beschermen waarden

Bestaande waarden

Als er een initiatief in het landelijk gebied op stapel staat, wordt het 'ensemblewerkboek' van het betreffende deelgebied erbij gepakt en de plaats van het initiatief wordt opgezocht op de bestaande waardenkaarten in dit hoofdstuk.

Daaruit blijkt bijvoorbeeld dat er op de plaats van het initiatief aardkundige en archeologische waarden aanwezig zijn, of een oude rand van een es aanwezig is met restanten van beplanting.

De bestaande landschapswaarden zijn soms wettelijk beschermd.

Maar ook andere waarden dienen gerespecteerd te worden. Waar dit onmogelijk is, dient passende compensatie plaats te vinden: 'voor wat hoort wat'. Dit principe (verevening) én de 'bestaande waarden' dienen in principe vastgelegd te worden in het bestemmingsplan.

In voorkomende gevallen en zolang deze werkwijze nog niet is geïmplementeerd in het geldend bestemmingsplan, zou dat ook een (al dan niet juridisch harde) voorwaarde kunnen zijn voor medewerking aan bestemmingswijzigingen of andere vergunningsprocedures.

De kaarten in dit hoofdstuk zijn voor een deel ontleend aan informatie van de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl). Deze informatie kan op het moment dat u dit werkboek gebruikt gewijzigd zijn. Gaat u dus bij het gebruik van de informatie altijd na of er wijzigingen zijn. De gemeente Buren is u hierbij graag van dienst.

Uitwerking en kaarten

In het hoofdstuk te beschermen waarden is eveneens in vier deelkaartjes aandacht besteed aan:

- kaart 1: aardkundige waarden: Provincie Gelderland - streekplan, themakaart 12; en grondwaterwinning en -beschermingsgebied: wateratlas Provincie Gelderland (<http://geodata2.prv.gelderland.nl/apps/wateratlas/>). Hiermee dient rekening te worden gehouden bij graafwerkzaamheden of mogelijke invloed op of aantasting van het grondwater.

- kaart 2: archeologische waarden: atlas cultuurhistorische waarden van de Provincie Gelderland (<http://geodata2.prvgld.nl/apps/chw/>) - kaartlagen:

- . Archeologie - archeologisch verwachte waarden
- . Archeologie - archeologische vindplaatsen.

Bij een hoge verwachtingswaarde dient men onderzoek te plegen wanneer graafwerkzaamheden aan de orde zijn.

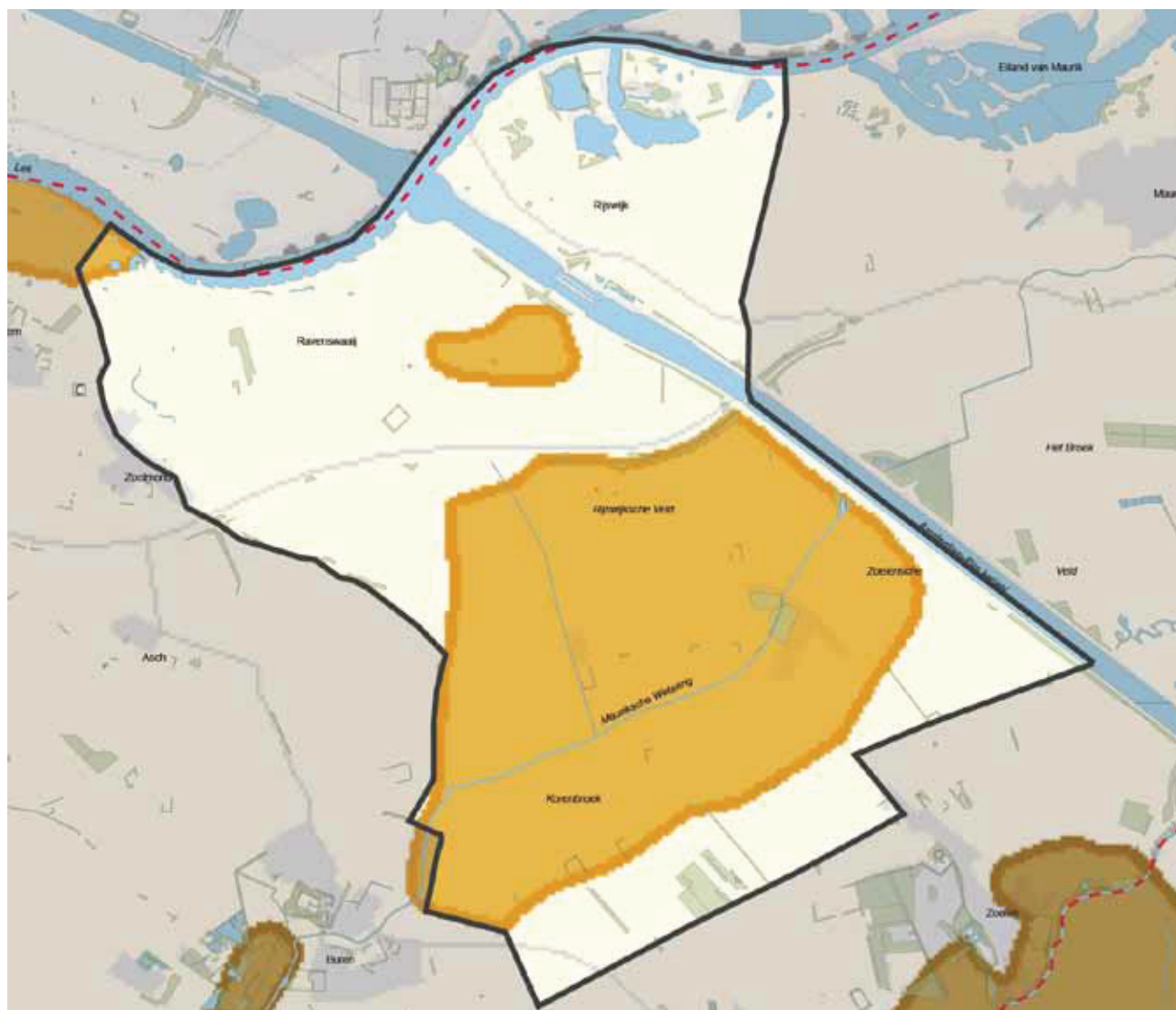
- kaart 3: landschapshistorie en monumenten: atlas cultuurhistorische waarden van de Provincie Gelderland (<http://geodata2.prvgld.nl/apps/chw/>) - kaartlagen:

- . Historische geografie - historisch geografische lijnen;
- . Historische geografie - historisch geografische waardering;
- . Historische bouwkunde - monumenten.

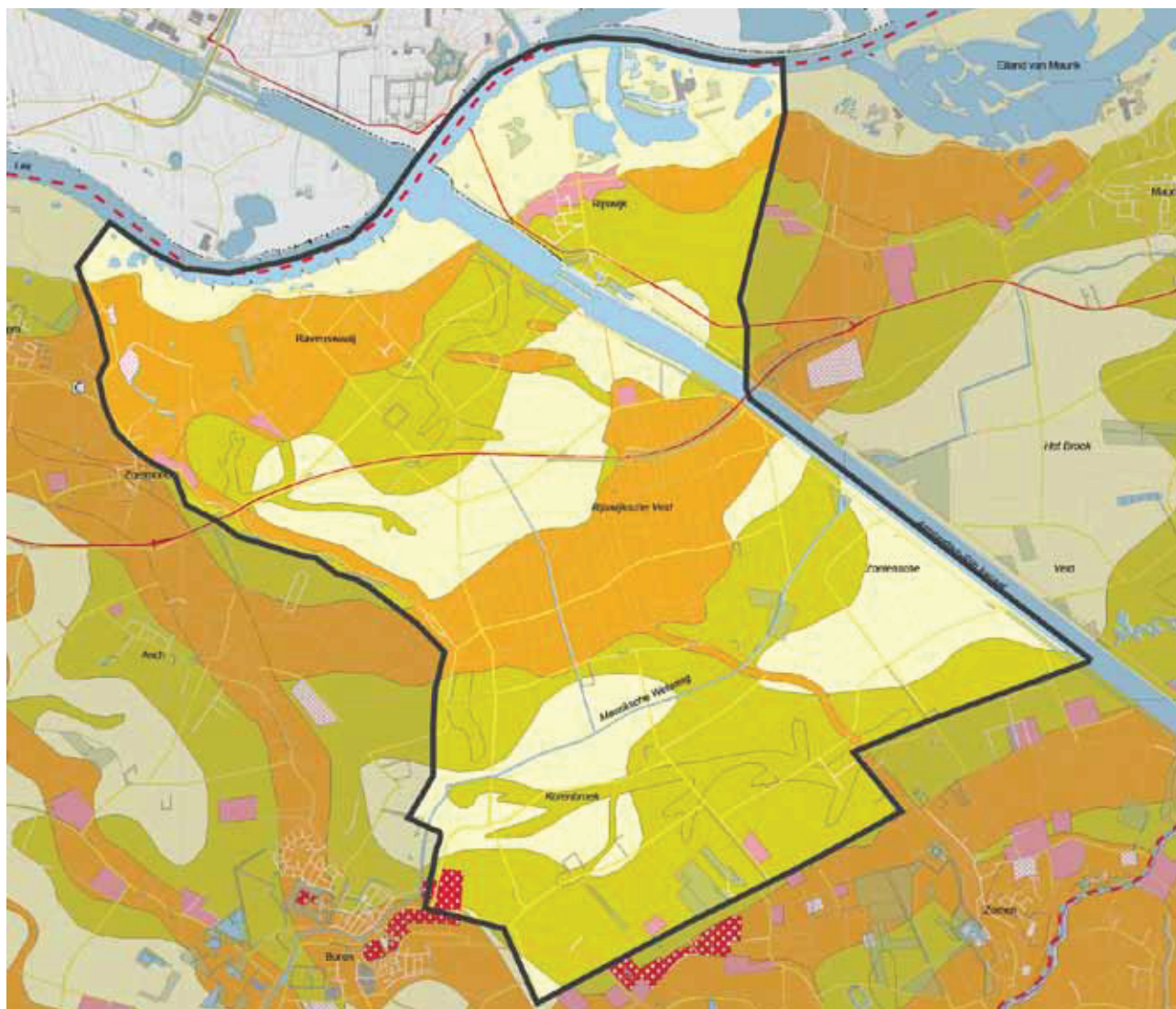
Bij de ontwikkeling van het landschap dienen deze waarden te worden gerespecteerd, en kunnen ze bovenal aanknopingspunten vormen voor regionale karakteristieken.

- kaart 4: bestaande landschapselementen: deze informatie is ontleend aan de digitale topografische bestanden (copyright Topografische Dienst) op basis van de 1:10.000 kaart (top10-vectorbestanden).

Het zijn dus de elementen die op de topografische kaart voorkomen en ze zijn niet in het veld geïnventariseerd. De legenda is voor het

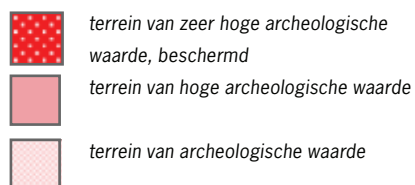
1. aardkundige waarden nationaal belang
 provinciaal belang

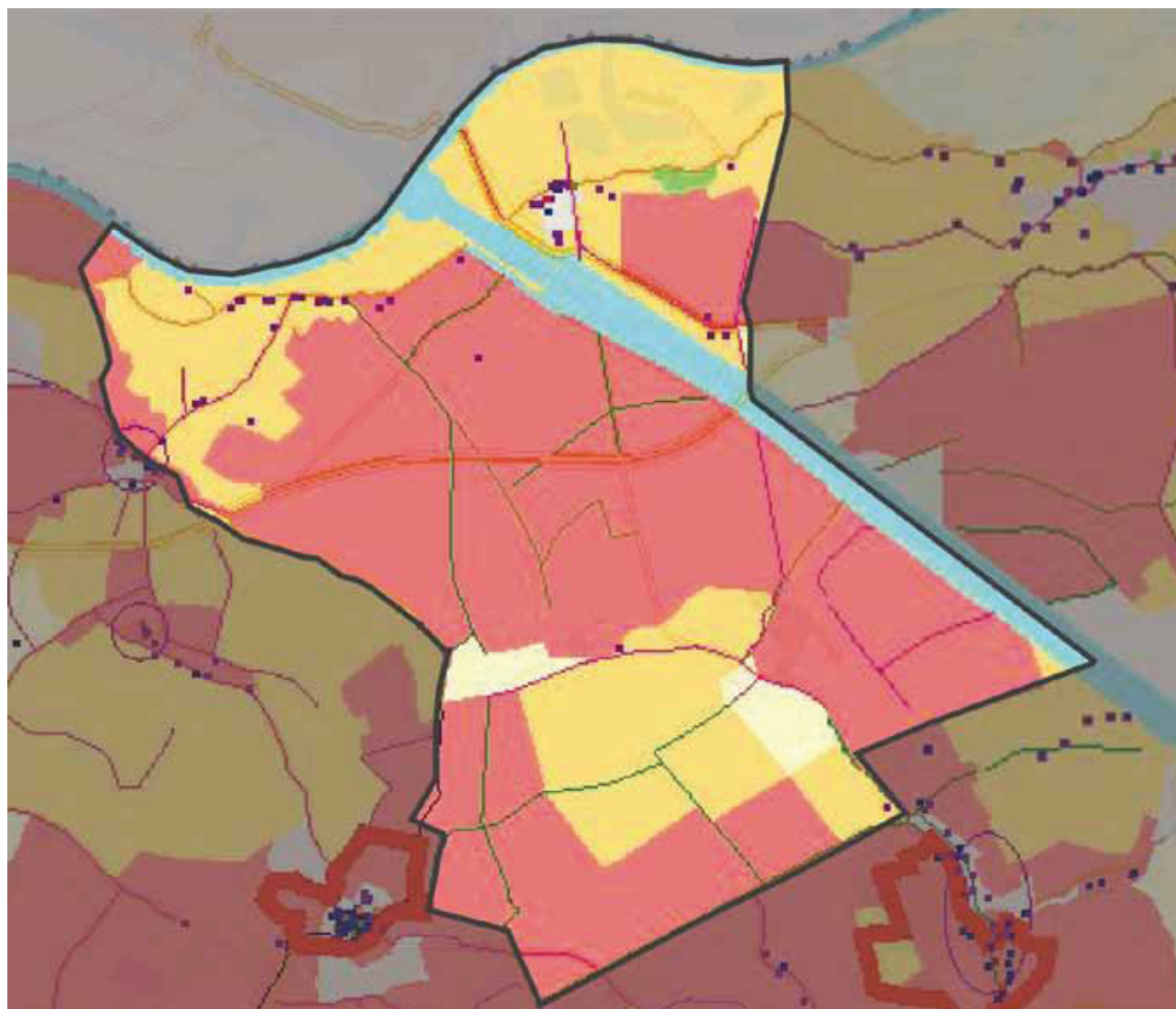

2. archeologische monumenten en waarden

monumenten

waarden

3. landschapshistorie en monumenten (zie verder: <http://geodata2.prvgld.nl/>)

historisch bouwkundige elementen

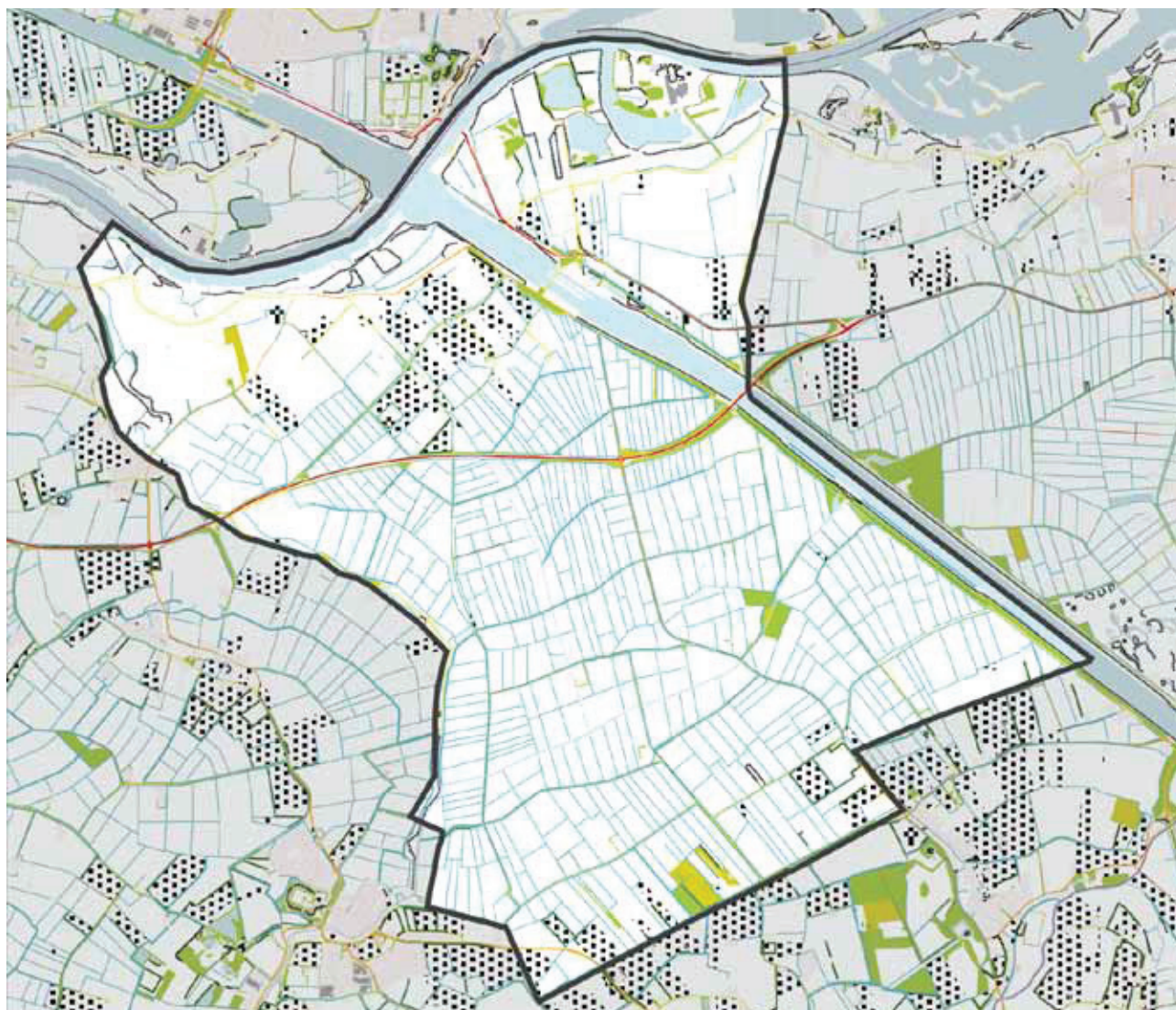
- monumenten
- beschermd Rijksstads- of dorpsgezicht
- MIP-gebied

historisch geografische lijnen

— de verschillende kleuren van de lijnen op de kaart verwijzen naar verschillende functies (zie: <http://geodata2.prvgld.nl/apps/chw/>)

historisch geografische waarden

- hoog
- middelhoog
- laag
- water
- bebouwing

4. landschapselementen

lijnelementen	
	sloot breedte < 3m
	sloot breedte 3-6m
	haag?
	bomenrij?
	talud/ wal/ kade
	hoofdweg
	regionale weg

vlakvormige elementen

	fruitkwekerij
	loofbos
	populierenboss
	water

Vergelijk ter inspiratie eens de topografische kaart rond 1900 (boven) die van 2007 (onder).

4 Te ontwikkelen kwaliteiten

In dit hoofdstuk te ontwikkelen kwaliteiten (o.a. gebaseerd op de Structuurvisie 2009-2019) is in drie deelkaartjes aandacht besteed aan:

- kaart 5: Themakaart Water in het landschap

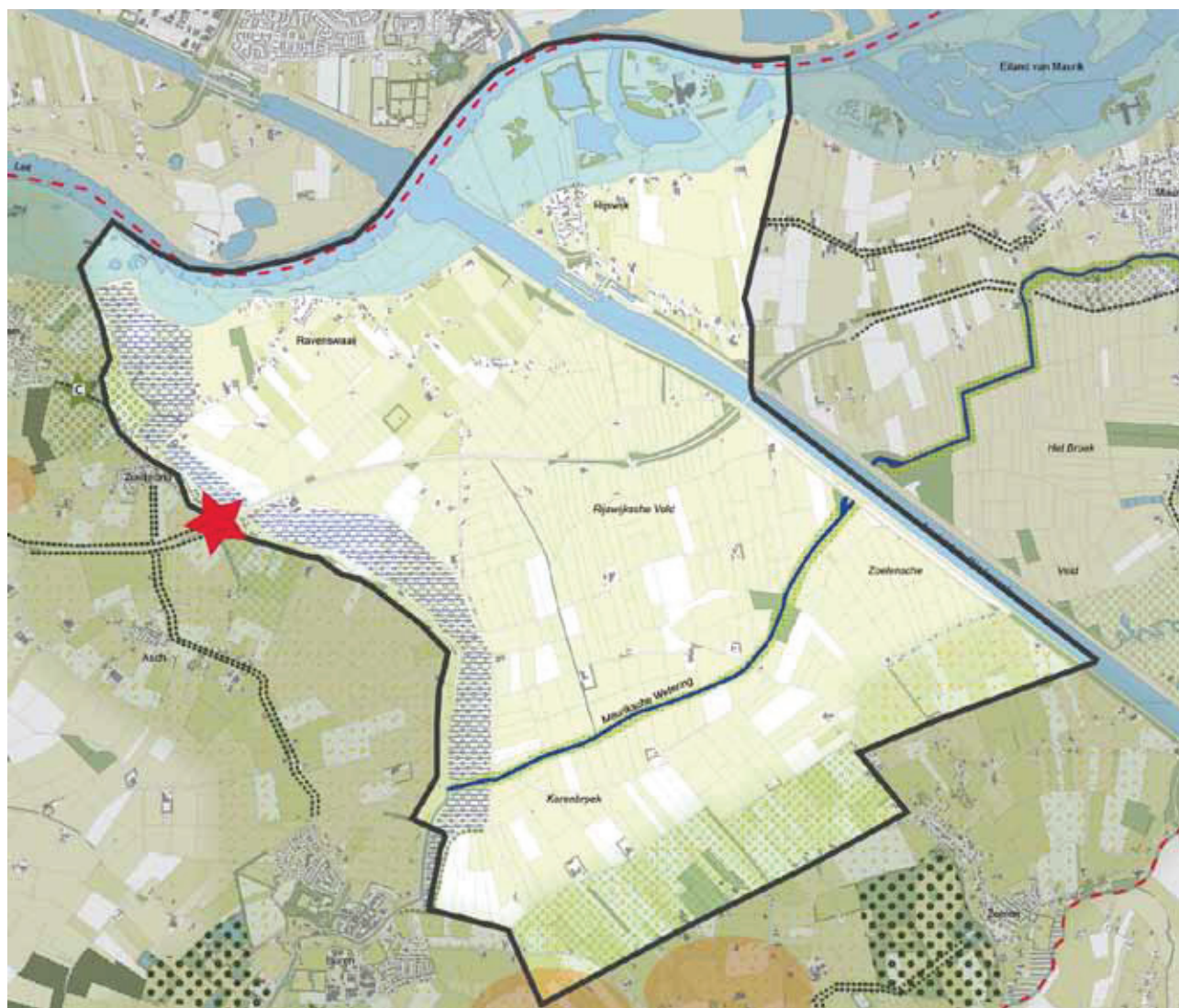
- categorie Landschap en groen
- categorie Natuur
- eenheden Natuurbeheersplan 2011 gegroepeerd: agr. nat.beheer, nieuwe natuur, bestaande natuur, ecol verb z, landschapspakketten

- kaart 6: Themakaart Bezoeken en beleven

- categorie Landschap en groen
- categorie Recreatie
- creëren groene buffer
- gewenste ommetjes
- landschappelijke pijnpunten aanpakken
- landschappelijk waardevolle zichtlijnen (zie ook kaart Visie Landschap op p. 75 van Structuurvisie)
- recreatieve ontwikkelingen
- centrumontwikkelzone recreatie en ontgrondingen
- recreatieplas landschappelijk inpassen
- bijzondere recreatieve mogelijkheden landschappelijk inpassen
- ontwikkelzone cultuur en recreatie
- creëren groene buffer

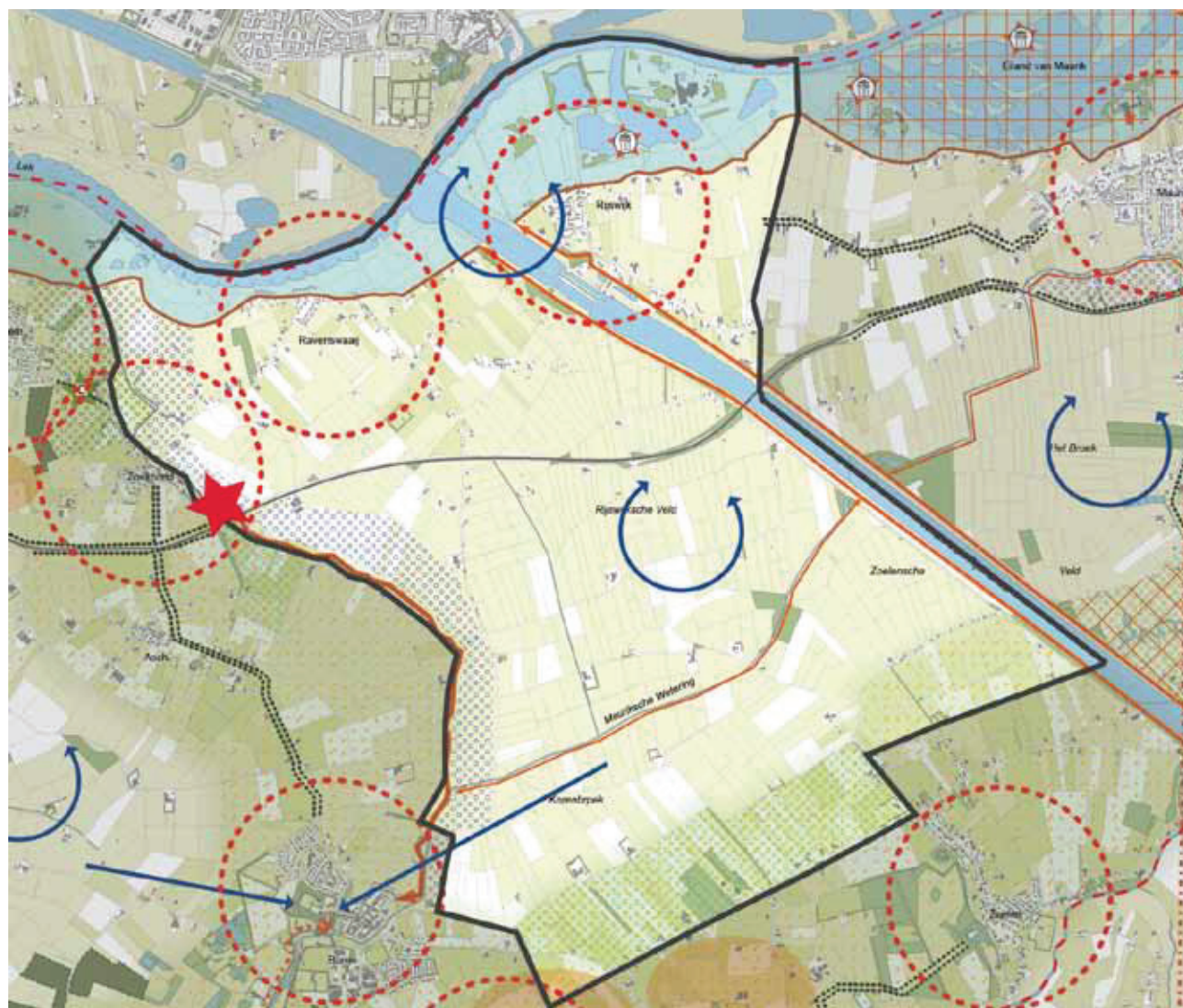
- kaart 7: Themakaart Wonen en werken

- landschappelijke versterkingszones
- harde en zachte contouren
- ontwikkellocaties landschappelijk inpassen
- windmolens

5. water in het landschap

- ontwikkeling natuurlijke oevers
Mauriksche Wetering
- ontwikkelzone natuur en waterberging

6. bezoeken en beleven

uiterwaarden

ontwikkelzone cultuur en recreatie *

openheid en zichtlijnen

gewenste dorpsommetjes

landschappelijk pijnpunt

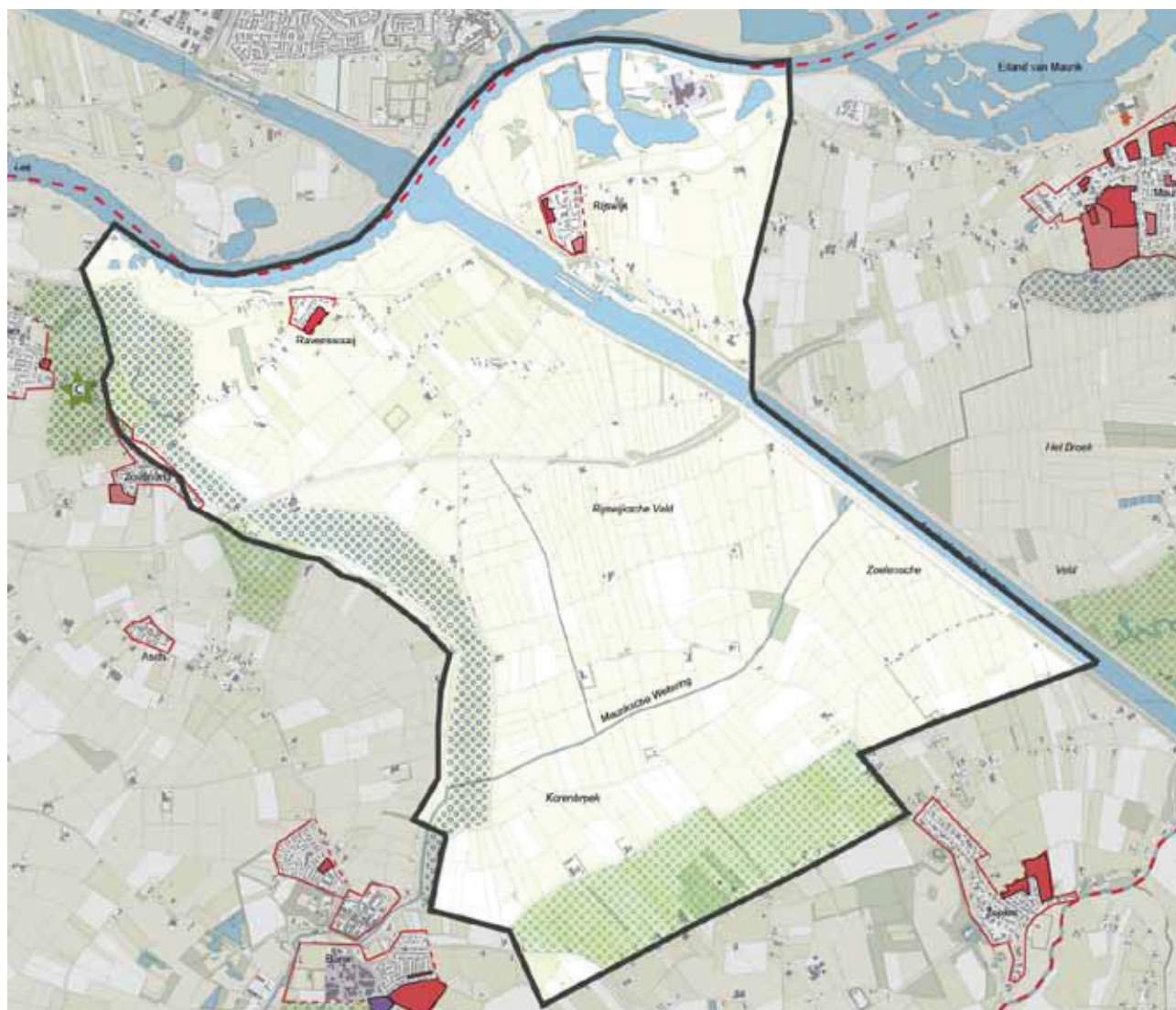

aanleg uitkijkpunt en/of picknickplaats
(Limes) *

recreatieve verbinding vanuit Buren over
de Aalsdijk en door het Rijswijkse Veld
naar Wijk bij Duurstede o.a. over Zeedijk.

* landschappelijk inpassen

7. wonen en werken

harde contour

zachte contour

ontwikkellocatie woningbouw tot 2010*

ontwikkellocatie woningbouw na 2010*

landschappelijke versterkingszone
'rivieroeverwallen' (zie hoofdstuk 6)

landschappelijke versterkingszone
'stroomruggen' (zie hoofdstuk 6)

* landschappelijk inpassen

5 Mogelijke instrumenten en regelingen

5.1 | Open voor samenwerking en betrouwbaar

De gemeente zal zich in de geest van het LOP actief opstellen ten opzichte van mensen, instanties en bedrijven om ze te stimuleren met hun initiatieven aan te sluiten bij de landschapsvisie.

De gemeente wil initiatiefnemers zoals agrarisch ondernemers, mensen die in het buitengebied willen wonen en dorpsbewoners inspireren hun eigen initiatieven op de goede plekken en aansluitend op de gewenste landschapsontwikkeling te laten landen.

Gemeente en initiatiefnemers zoeken samen naar een aansluiting bij de karakteristiek van hun eigen landschap. Verevening kan privaat profijt en publiek belang samen op laten gaan. De landschaps-ensembleboeken bieden daarvoor een handleiding.

Het is van groot belang dat de gemeente zich een betrouwbare overheid toont met dit LOP. Hiertoe dient een goede organisatie voor de begeleiding van initiatieven opgezet te worden. Bij het nader bekijken van de mogelijkheden kan een landschapsfonds een ideaal middel blijken (zie hoofdstuk 6).

5.2 | Stimuleringsregeling landschapselementen

In dit LOP worden per deelgebied ambities en soorten gewenste typerende landschapselementen genoemd. De ambitie is om tussen 5 en 10% van het totale areaal aan buitengebied uit dergelijke landschapselementen te laten bestaan. Met name op terreinen die niet bij de landbouw in gebruik zijn komen nu reeds relatief veel landschapselementen voor, zoals wegbeplantingen, bosjes en natuurterreinen, erfbeplantingen, etcetera.

Het LOP wil met name agrariërs stimuleren de mogelijkheden de landschappelijke ambities van het LOP mee te realiseren en daaraan een stuk inkomen over te houden. Er kan gekozen worden voor de ambitie om 3% van het agrarisch grondgebied in de Gemeente Buren een landschappelijke functie te geven.

Het agrarisch grondgebied beslaat momenteel ongeveer 11.653 ha. 3% daarvan is 350 ha. Bij een gemiddelde breedte van 7 m spreken we over 500 km aan bomenrijen, hagen, wandelstroken, rietoevers enzovoorts.

In de systematiek van de groenblauwe diensten is het mogelijk om een vergoeding te geven voor de grond (een agrariër produceert dan geen gras of andere gewassen, maar "landschap"). Daarnaast zijn er vergoedingen voor beheer. Ook aanleg kan apart vergoed worden. Een groot deel daarvan wordt door de Provincie bekostigd.

Het bedrag dat de gemeente voor de groenblauwe diensten bijeen kan brengen dient aangevuld te worden. Hiertoe zijn ook Provinciale regelingen in ontwikkeling. Dat bedrag komt dan praktisch geheel ten goede aan agrariërs die het voor een groot deel ook weer in de streek investeren voor het beheer en onderhoud van het landschap. De verwachting is dat ook het Gemeenschappelijk LandbouwBeleid van de Europese Unie hier veel meer nadruk op zal gaan leggen en deze regeling dus de weg effent voor een efficiënte overgang van de agrarische sector naar dit beleid.

Daarnaast draagt het direct bij aan een aantrekkelijk landschap, waarvan de recreatieve ontwikkeling in het gebied zeker ook profiteert: bloeiende (hoogstam)boomgaarden, hagen, wandelpaden en bomen-

rijen zorgen ervoor dat zowel recreanten van buitenaf als de eigen bevolking kan genieten in het buitengebied van Buren.

5.3 | Regeling 'nieuwe landgoederen'

In de gemeente is reeds langer een regeling voor het stichten, aanleggen en duurzaam beheren van nieuwe landgoederen van kracht. Als een initiatiefnemer aan een aantal voorwaarden voldoet krijgt deze medewerking van de gemeente bij het realiseren van een beperkt aantal woningen. Die voorwaarden bestaan ondermeer uit de realisatie en het beheer van 10 hectare nieuwe natuur, een landschapsontwerp van kwaliteit en een landschappelijke inpassing van de nieuwe bebouwing.

5.4 | Zoekzones landschapsversterkend bouwen

In het kader van dit LOP is het beleid uitgewerkt voor de landschapsversterkingszones zoals die zijn aangegeven in die Structuurvisie. Dit beleid met landschapsversterkingszones bouwt voort op de planvorming die de laatste in regionaal verband wordt ontwikkeld. Deze beleidsnotitie is afgestemd op de reeds bestaande gemeentelijke regeling voor Nieuwe Landgoederen. Anders dan bij nieuwe landgoederen, waar het in de eerste plaats gaat om hectares nieuwe natuur, gaat het bij de landschapsversterkingszones niet in de eerste plaats om de aanleg van nieuw bos of nieuwe natuur. De opgave is breder dan dat.

Het gaat hier om de versterking van het landschap als geheel, dus ook om de esthetische betekenis, om de belevingswaarde en om de functie voor de gebruikers van het landschap. In deze notitie wordt deze brede opgave gebiedsgericht uitgewerkt.

Het beleid voor de zoekzones landschapsversterkend bouwen heeft als doel om verspreid over de komende 10 jaar, behalve de overkoepelende landschapsverbeteringsopgaven, ook een aantal voor het landschap belangrijke bonusprojecten te laten realiseren. Hierbij wordt ingespeeld op particuliere initiatieven.

Bouwen op slechts enkele plekken

Idee achter het systeem is dat landschapsversterking mogelijk gemaakt kan worden door in het buitengebied woonbebouwing toe te staan - onder specifieke voorwaarden en op een beperkt aantal daarvoor geschikte plaatsen, bij voorkeur in de zoekzones. Enerzijds zal die nieuwe bebouwing en het erf een versterking van het landschap moeten betekenen. De kwaliteit van de inpassing in het landschap wordt getoetst aan het vigerend beleid en de welstand. Anderzijds dient de initiatiefnemer - eerst - een bijdrage te leveren aan de volgens de Structuurvisie en het LOP gewenste landschapsverbetering buiten de bouwkael en het erf.

5.5 | Overige regelingen

- Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL); via Provincie Gelderland. Dit stelsel is nog maar gedeeltelijk in werking en is de opvolger van Programma Beheer met de Provinciaal Subsidiestelsel Natuur

(PSN) en de het Provinciaal Subsidiestelsel Agrarisch Natuurbeheer (PSAN). Onder dat laatste is het ook mogelijk voor landschapselementen subsidie te ontvangen. In 2011 is de regeling in Gelderland tijdelijk opgeschort voor nieuwe landschapsprojecten.

- regeling Gemeentelijke Landschapsprojecten voor wegwerken van éénmalig achterstallig onderhoud of nieuwe investeringen in het landschap: via Gemeente Buren, gesubsidieerd door de Provincie Gelderland
- Tenslotte is er de hoop dat ook in de nieuwe opzet van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) van de Europese Unie een stimulans uitgaat naar landschappelijke waarden in het agrarisch cultuurlandschap. Dat is echter op dit moment nog onduidelijk.

Natuurlijk zijn er nog andere mogelijkheden. Voor kleine projecten kan soms particuliere financiering plaatsvinden. Ook kunnen soms landschapsprojecten worden gerealiseerd door meekoppeling met ingrepen in bijvoorbeeld infrastructuur door rijk, provincie, gemeente of waterschap. Voor grote projecten kan ook gezocht worden naar andere financieringsmogelijkheden, bijvoorbeeld Leader+. De mogelijkheden om via het Nationaal Landschap of het Provinciaal waardevol landschap middelen te verkrijgen zijn ten tijde van de opstelling van dit LOP niet groot.

6 Bonusprojecten bij de zoekzones voor landschapsversterkend bouwen

6.1 | Inleiding

Het beleid voor de zoekzones landschapsversterkend bouwen heeft als doel om verspreid over de komende 10 jaar, behalve de overkoepelende landschapsverbeteringsopgaven, ook een aantal voor het landschap belangrijke bonusprojecten te laten realiseren. Hierbij wordt ingespeeld op particuliere initiatieven.

Bouwen op slechts enkele plekken

Idee achter het systeem is dat landschapsversterking mogelijk gemaakt kan worden door in het buitengebied woonbebouwing toe te staan - onder specifieke voorwaarden en op een beperkt aantal daarvoor geschikte plaatsen, bij voorkeur in de zoekzones. Enerzijds zal die nieuwe bebouwing en het erf een versterking van het landschap moeten betekenen. De kwaliteit van de inpassing in het landschap wordt getoetst aan het vigerend beleid en de welstand. Anderzijds dient de initiatiefnemer - eerst - een bijdrage te leveren aan de volgens de Structuurvisie en het LOP gewenste landschapsverbetering buiten de bouwkaal en het erf.

Investeren in landschap in ruil voor woningbouw

Deze visie maakt het mogelijk om het gewenste doel, het versterken van het landschap, te koppelen aan het vrijkomen van financiële middelen als gevolg van woningbouw. Er zijn mogelijkheden om op daarvoor aangewezen plekken woningen te bouwen indien de initiatiefnemer bereid is om het landschap te versterken. In principe gebeurt dat rechtstreeks: diegene die de bebouwing realiseert zorgt ook voor realisatie van de landschappelijke versterking. Dit dient te gebeuren volgens de richtlijnen die in deze notitie (als onderdeel van het LOP) beschreven staan. In bijzondere gevallen kan de prestatie in natura (aanleg landschap) vervangen worden door een financiële bijdrage aan het landschapsfonds van de gemeente. Met deze middelen realiseert de gemeente vervolgens de doelen zoals in het LOP beschreven staan. In het uitvoeringsprogramma staat welke projecten dit de komende 4 jaar zijn.

Voortbouwen op vigerend beleid nieuwe landgoederen

Aan initiatiefnemers wordt gevraagd om een bedrag van ca. 90.000 euro (per woning) te investeren in het landschap. Dit bedrag is gerelateerd aan de waarde van de prestatie die een initiatiefnemer voor een nieuw landgoed volgens het vigerende gemeentelijke beleid dient te leveren. Om aanpassingen van het prijsniveau mogelijk te maken wordt hiervoor een stelsel met bonuspunten ingevoerd. Per wooneenheid dienen 100 bonuspunten gehaald te worden.

Het is geen doel op zich om in de landschapsversterkingszones een hele reeks aan woongebouwen te realiseren, zeker niet op plekken waar dat misstaat of op een manier die niet bij het land-

Bonuspunten kunnen verdiend worden door een bijdrage aan de landschapsversterking te leveren:

- * door het realiseren van een aantal projecten die voortkomen uit de Structuurvisie
- * door een versterking van de landschapsstructuur door aanleg en beheer van landschapselementen aanvullend op zo'n project.

Bonuspunten voor specifieke bonusprojecten

In de LOP-notitie over de zoekzones staan enkele projecten omschreven die veelal rechtstreeks aan één of meerdere zoekzones zijn te koppelen zijn en zijn gebaseerd op de Structuurvisie Buren 2009-2019. Een initiatiefnemer kan door realisatie van zo'n project bonuspunten verdienen.

De bonusprojecten zijn te verdelen over drie thema's:

- * *Koninginnegaarden* als invulling van de gewenste groene buffers tussen dorpen;
- * *Langzame routes en overbruggingen van het snelverkeer* als manier om de gewenste recreatieve verbindingen en fietsverbindingen en daaraan gekoppelde voorzieningen te realiseren;
- * *Leefbare linten* als werkwijze om de leefbaarheid en de eigenheid van de buurtschappen bij Ingen en Lienden een impuls te geven.

Bonuspunten voor landschapselementen uit het bouwpakket

Aanvullend op de bonusprojecten zijn er bonuspunten te behalen door het duurzaam regelen van de aanleg en het beheer van landschapselementen die zorgen voor:

- * dooradering van het productielandschap met natuur die in (agrarische) bedrijfsvoering past of er zelfs bedrijfseconomisch een aanwinst voor is:
- * vergroten van de toegankelijkheid voor 'langzaam verkeer' van het landschap (bijvoorbeeld dorpsommetjes);
- * voorsorteren op de klimaatverandering, wat zich met name uit in de wateropgave voor het gebied volgens de reeks, vasthouden, vertragen, (tijdelijk) bergen;

Altijd een groen erf met kwaliteit

Als eis geldt altijd dat het private erf met de bouwkaavel (0,25 – 1,00 ha) ingepast wordt in het landschap met voor het deelgebied kenmerkende inrichtingselementen (zie ensemblewerkboeken). Het erf met bouwkaavel telt dus niet mee voor de te behalen bonuspunten.

De kwaliteit van het erf (ruimtelijk, landschappelijk en architectonisch) wordt getoetst op drie niveaus:

1. *op het niveau van het landschap biedt deze notitie randvoorwaarden voor de lokatiekeuze;*
 2. *op het niveau van het erf, bieden de werkboeken bij het LOP richtlijnen voor de inpassing in het landschap;*
 3. *op het niveau van het gebouw is de welstandsnota toetsingsinstrument en biedt deze notitie inspiratie.*
- Eén wooneenheid staat voor max 750 m³ inhoud.*

Het gaat erom dat eerst het landschap versterkt wordt

en dat als bonus daarvoor

op een zeer beperkt aantal plekken

een beperkt aantal wooneenheden

kunnen worden gerealiseerd

op zo'n manier dat het in het landschap en bij de bedrijvigheid eromheen past.

Bonusprojecten in dit landschapsensemble

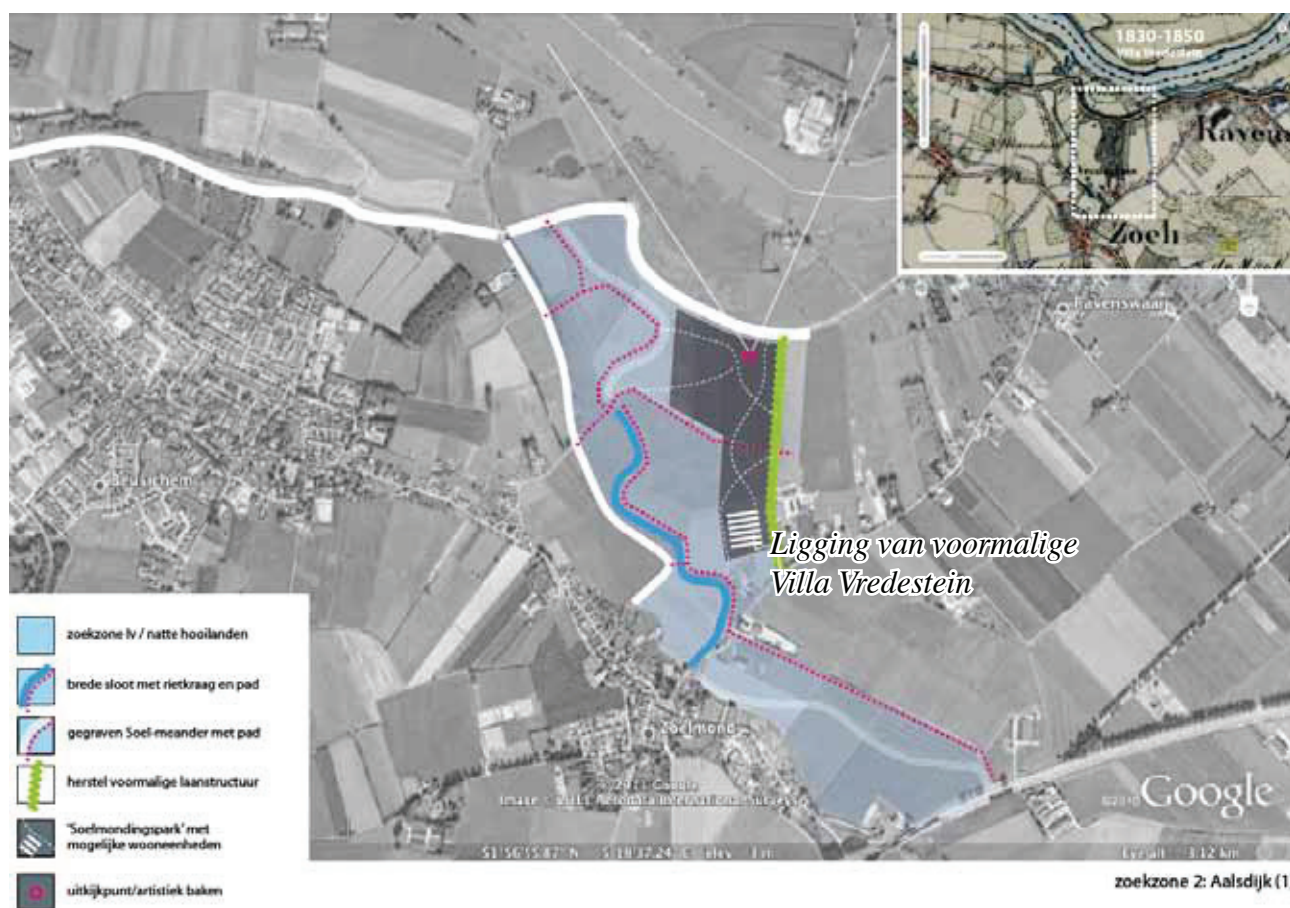
In het landschapsensemble Rijswijk's weids rivierenlandschap zijn geen zoekzones waar een Koninginnegaard of Leefbaar lint wordt voorgesteld.

Langzame routes en overbruggingen zijn in dit landschapsensemble gekoppeld aan deze zoekzones: de rivierdijken, Aalsdijk en Burense Dijk.

6.2 | Vredestein en de Soelmonding

Het idee in het noordelijke deel van de langgerekte zoekzone langs de Aalsdijk is om de historie met verhalen van de Romeinse limes, de verdwenen rivier de Soel, de doorbraak van de Lek, de aanleg van de Aalsdijk (als historische dwarsdijk) en het het verdwenen landgoed Vredestein weer beleefbaar te maken.

Rond 1830-1850 lag hier Villa Vredestein, een fraai landhuis met bijhorende slingertuin en laanstructuren. Er ligt een kans om deze landschapselementen weer in te zetten in het hedendaagse landschap. Dit kan in de vorm van een zogenaamd 'Soelmondingspark' met oibosontwikkeling als contrast met de openheid van de uiterwaarden van Lek en Neder-Rijn. Daarmee wordt het verhaal van de verdwenen rivier verwezen.

Men heeft een bijzondere zichtervaring als men vanuit het besloten park de dijk oploopt. Als er naar de vormtaal van de Romeinen of Vikingen ook een uitkijktoren in het park (onderaan de dijk) wordt opgenomen kan men nog indrukwekkender de geschiedenis en de wijsheid van het rivierlandschap met het silhouet van Dorestad erin ervaren.

Nieuwe wooneenheden kunnen in de vorm van een groot dijkhuis gestalte krijgen op de plaats aan de dijk waar vroeger waarschijnlijk ook bebouwing heeft gestaan. De oude plek van Vredestein ligt meer naar het zuiden maar is daarvoor tegenwoordig minder geschikt, zo dicht bij een agrarisch bedrijf. Wel is het mogelijk om hier op een kunstzinnige wijze naar (de ruïne van) het vroegere landhuis te verwijzen in de inrichting van het 'Soelmondingspark'.

A. Opgave:

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op de beleving van het landschapsschoon van historisch rivierenland op een plek waar door de eeuwen heen een belnagrijk rivierenknooppunt lag..

B. Hoe

1. Aanleggen en beheren Soelmondingspark waarbij de vele cultuur-historische relictten in verkaveling slotenpatroon etc. en plek krijgen.
2. Aanleg van openbare uitzichttoren op rivierenknooppunt.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:

- * realisatie en beheer van een landschapspark met de voormalige Soel als thema en duurzaam behoud van cultuurhistorisch reliëf en meanders tussen Lekbandijk en Vredestein.
- * realisatie uitzichttoren
- * realisatie hedendaagse interpretatie van de voormalige waterburcht

E. 3 tot 5 wooneenheden aan de dijk in het noorden op oude bebouwingsplek (zie historische kaarten). Daarbij allereerst één grote woning van ongeveer 2000 m³ geïnspireerd op het voormalig kasteel. Daarna nog mogelijkheden voor 2 bijgebouwen van ieder één woon-eenheid.

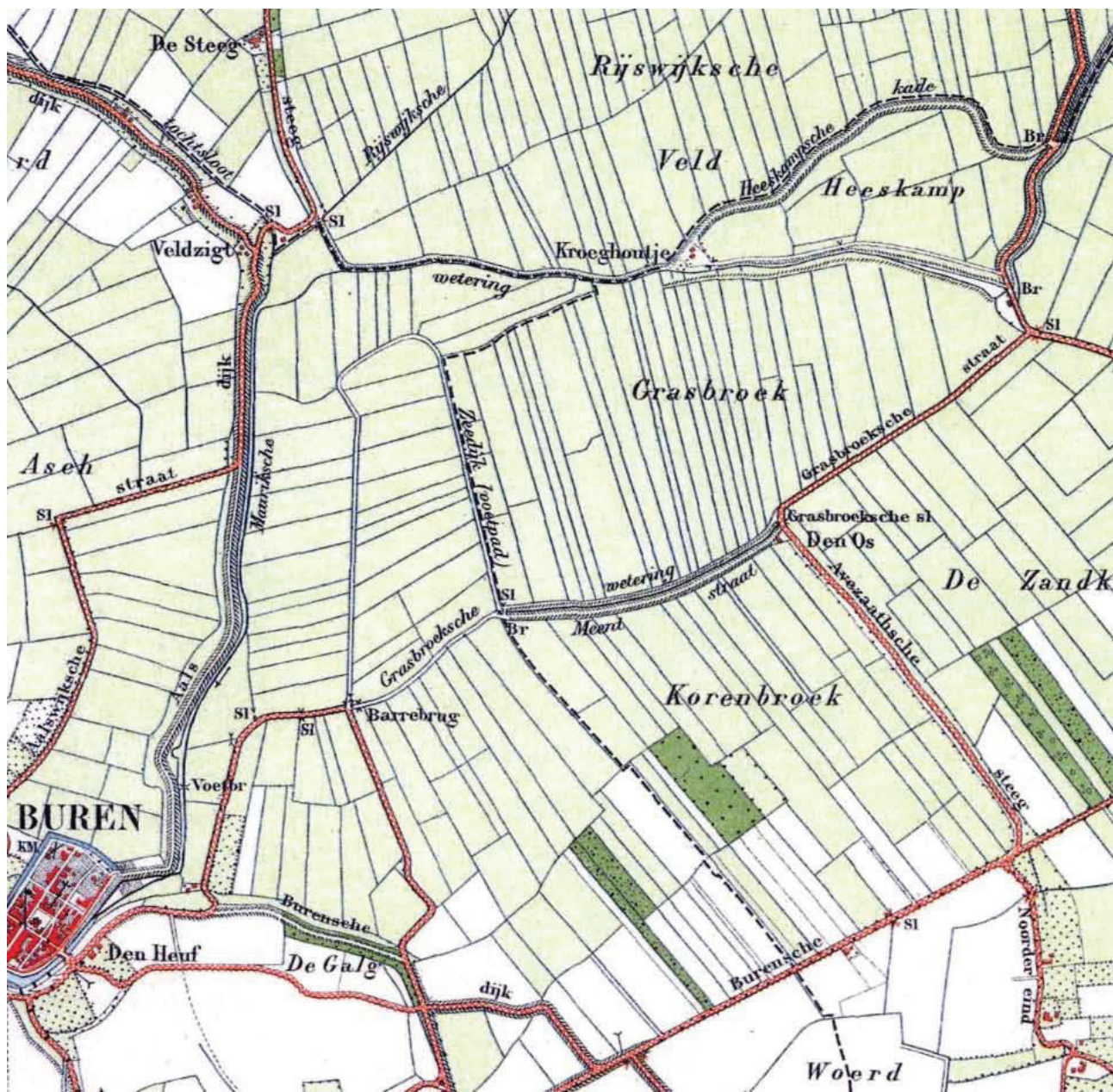
F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

Eigentijdse interpretatie van een groot kasteel/dijkhuis bij vier (voormalige) rivieren tussen Beusichem en Ravenswaaij.

6.3 | Zeedijk & Soelpaden van Aalsdijk en Burensdijk naar Zoelmond & Dorestad

Het idee in deze zoekzones aan de rand van het waardevol open Landschap van het Rijswijkse Veld is om de recreatieve toegankelijkheid te behouden en te versterken en deze te koppelen aan de bijzondere cultuurhistorie. Met nadruk dient gesteld te worden dat deze toegankelijkheid de agrarische hoofdfunctie niet mag belemmeren. Het gaat om een 'rondje Buren' over de Aalsdijk, Blatumsedijk en de vroegere Zeedijk, maar ook om routes vanaf Buren en Zoelen naar Zoelmond, Rijswijk en Wijk bij Duurstede langs historische plekken en lijnen die die de verhalen illustreren uit verschillende fasen van de historie van dit gebied.

De volgende verhalen zijn in ieder geval belangrijk in dit gebied en kunnen bijvoorbeeld in de bonusprojecten in de inrichting van het landschap verteld worden:

- * het verhaal van de verdwenen rivier de Soel,
- * de verlegging van de hoofdstroom van de Neder-Rijn naar de Lek
- * de cultuurhistorie van dorpspolders, dwarsdijken, boezems, woerden en weteringen,

Dat kan in het zuiden door aandacht te besteden aan de lineaire structuren in het landschap. Zoals het behouden en versterken van de Burensedijk zelf, als polderlaan met allure. Maar ook door het aanleggen en beheren van paden (met aan weerszijden vrije zichtstroken) van Burensedijk naar achterkade door de dorpspolders van Avezaath en Zoelen of over de oude zijkades. Daarbij kunnen die oude kades zonodig worden hersteld, om ze beleefbaar te maken.

In het weste is het idee in de langgerekte zoekzone tussen de Aalsdijk en de Ravenswaaijse Steeg om de historie van deze zone langs een deels bebouwde dwarsdijk te benadrukken. Bestaande historische elementen aan de Aalsdijk, zoals een hoogstamboomgaard, diverse grienden, knotwilgen en wiel dienen actief beheerd te worden.

In het laagste en natste deel van de kom, in de boezem van de weteringen, is er een kans om de sfeer van de boezem te versterken. Dat kan door de aanleg van rietoevers aan de dwarssloten in de boezemlanden langs de dijk en door een extensiever beheer van de lage delen van deze zone, zodat er natte hooilanden ontstaan die gezamenlijk een robuuste landschapsstructuur kunnen vormen, die recreatief ook nog eens interessant is.

Langs de rietkragen en hooilanden kunen Soelpaden worden aangelegd als struinpaden bijvoorbeeld vanaf de Aalsdijk dwars op de dijk naar Ravenswaaijse Steeg. Ook kan tussen de Meenstraat en de Heeskampse Steeg de vroegere Zeedijk hersteld worden. Onderdeel van dat project is een eenvoudige brug over de Mauriksche Wetering. Belangrijk is ook de zichtbaarheid van de natte hooilanden vanaf de provinciale weg. Hierlangs staan enkele bomenrijen, die verwijderd zouden kunnen worden voor een maximale ervaring, een momentum.

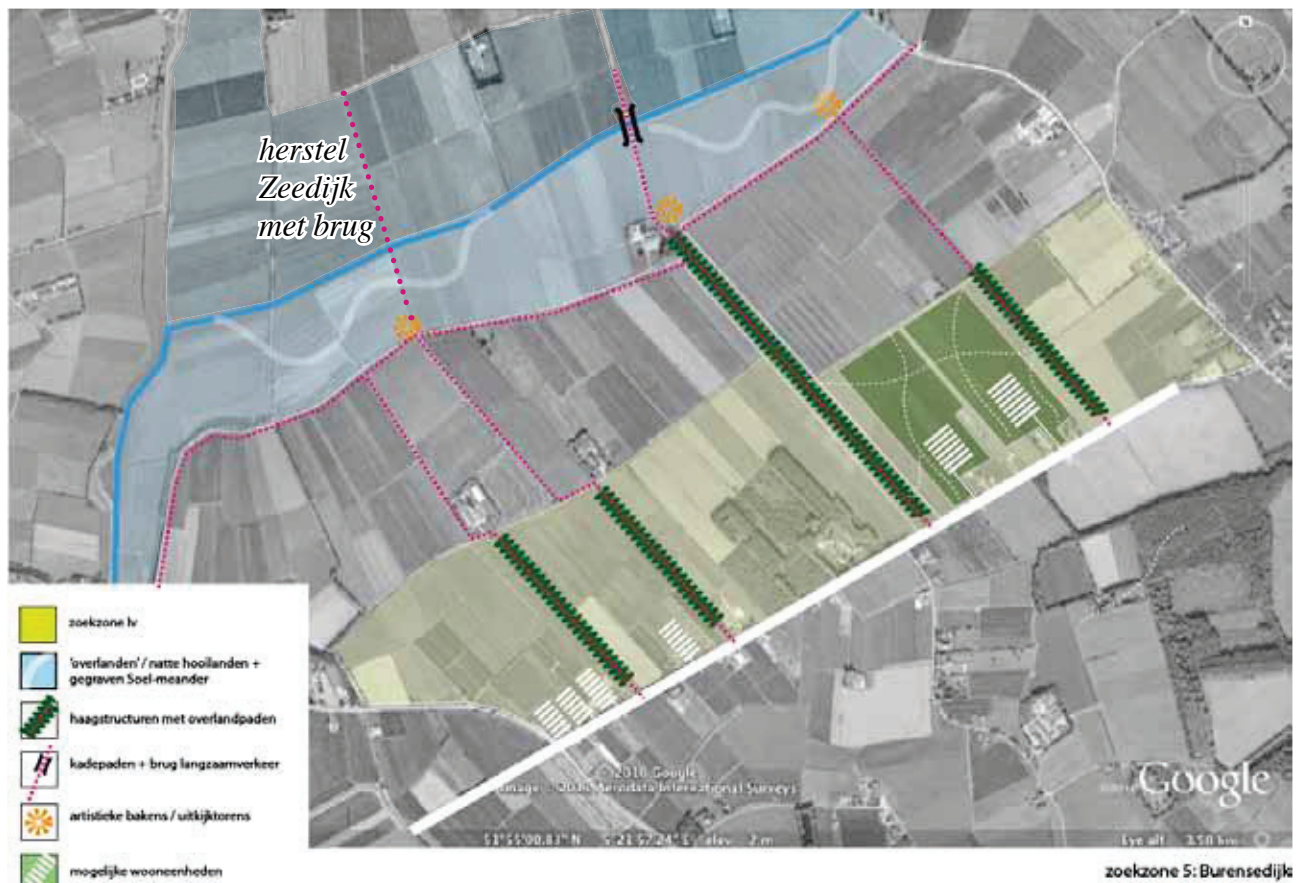
Binnen de boezems kan op enkele plekken het verhaal van de verdwenen rivier de Soel worden verteld, bijvoorbeeld door een gestileerde meander in nieuw nat hooiland te graven, en door langs de achterkade uitkijkpunten te realiseren met zichtlijnen over de boezem en over de dorpspolders met hun lange verkaveling.

Daarbij moet langs de Aalsdijk wel goed gekeken worden naar de hoogteligging van de percelen. Langs de Aalsdijk liggen zowel aan de oost- als aan de westzijde lage en hogere kavels. Soelmeanders en natte hooilanden zijn in de hogere kavels niet gepast.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op de recreatieve toegankelijkheid (Rondje Buren en Buren-Wijk bij Duurstede) en aan het leesbaar (en eventueel in de toekomst bruikbaar) houden van cultuurhistorie.

Een landschappelijk zeer gevoelige plek is de plaats waar vroeger het Kroeghoutje lag. Onderzocht kan worden of hier op een grote woerd aan het noordeinde van de Zeedijk een nieuwe woonplek gemaakt kan worden. Voorlopig dient echter het standpunt ingenomen te worden dat bouwen in dit Waardevol Open Gebied niet mogelijk is.

B. Hoe

1. Herstel en beheer oude kades en toegankelijk maken ervan,
2. Aanleg en beheer overlandpaden (vanaf Burensedijk door dorpspolder naar achterkade),
3. zichtlijnen over lange verkaveling vanaf Burensedijk naar achterkade en terug ervaarbaar maken/houden,
4. sfeer van boezem versterken als natste deel van de kom door aanleg en beheer van rietkraag langs sloot aan kavelrand dwars op Aalsdijk naar Ravenswaaijse Steeg of dwars op de Mauriksche Wetering
5. behoud en versterken Burensedijk als polderlaan met allure.
6. in boezem hier en daar sage van verdwenen rivier Soel vertellen door aanleg en beheer gestileerde Soelmeander in lage delen
7. Herstel Zeedijk inclusief voetbrug/veer over Mauriksche Wetering
8. Aanleg en beheer natte hooilanden of grienden in lage delen
9. Instandhouding en beheer bestaande historische elementen aan de Aalsdijk, zoals hoogstamboomgaard, griend, knotwilgen, wiel.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

Ad 1 en 2, 3, 4, 5, 7 en 9. Als (over-)land van de nieuwe wooneenheden of als groenblauwe dienst door derden.

Ad 6. Als (over-)land van de nieuwe wooneenheden.

Ad 9. Via 'adoptie' door initiatiefnemer die beheer en evt herstel duurzaam regelt

D. Mogelijke prestaties

* Behoud, herstel,beheer rietoevers, overlandpaden, kroeghoutjes en kadepaden via gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen op eigen grond of door derden.

* aanleg en beheer artistiek baken op de achterkade aan eind van een overlandpad als verwijzing naar nieuw landhuis aan Burensedijk.

* Behoud en beheer panoramakavels via gemeentelijke en provinciale

stimuleringsregelingen op eigen gronden of door derden. Breedte minimaal 60 meter met voldoende afstand tot dwarskade

- * Aanleg en beheer van (periodiek) natte hooilandpercelen eventueel omgeven door wandeldijkjes vanaf de achterkade van dorpspolder,
- * Aanleg en beheer van een gestileerde meander van de Soel als artistieke verwijzing naar de sage van deze voormalige rivier.
- * herstel Zeedijk met brug of veer
- * herstel en beheer historische elementen aan de Aalsdijk.

E. Aantal nieuwe wooneenheden:

- * maximaal 2x2 nieuwe wooneenheden kunnen een plek krijgen aan de Ravenswaaijse Steeg tussen De Steeg en de Veldweg. Ze dienen vormgegeven te worden als kleine woerden met uitzicht over de boezemlanden en het Rijswijkse Veld.
- * Avezaathse deel van de Burensedijk: maximaal 2x2 wooneenheden, ruime kavels
- * Zoelensche deel van de Burensedijk: maximaal 2x3 wooneenheden, grote buitens met overland in de boezem.

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

Rooilijn aan Burensedijk:

- * kavelbreedte conform bestaande huiskavels,
- * landhuizen 200m uit Burensedijk zodat zichtlijnen naar openheid schuin voor de nieuwe erven langs mogelijk blijven
- * Om panoramakavel te behouden: eventueel nieuw landhuis minimaal 60 meter uit dwarskade en geen ontsluiting aan dwarskade.

Positionering aan Burensedijk:

- * Avezaathse deel: kavels kopgevel naar voren dicht aan de dijk conform bestaande huiskavels. Allure-trefwoorden: basic, conform bestaand: voortuinen, treurwilg, notenboom
- * Zoelensche deel: landgoederen vrij in de ruimte in clusters van 4-6 wooneenheden om binnenplaats. Allure-trefwoorden: basic, modern, nieuw, rechthoekig, geen buitentuinen, gras of gewas tot aan de gevel, wel grote binnentuin. Gebouw met geteerd zwart hout en glas en aluminium of anthraciet.

2 maal minimaal 200
bonuspunten

2 maal minimaal 200
bonuspunten

2 maal minimaal 300
bonuspunten

Nieuwbouw langs een groot deel van de Burensedijk is niet mogelijk vanwege het daargesitueerde grondwaterbeschermingsgebied.

7 Te stimuleren landschapselementen

7.1 | Verevening

In dit hoofdstuk van het werkboek worden per deelgebied van het landschapsensemble een aantal landschapselementen aangegeven die juist in die zone gestimuleerd kan worden. Voor een deel kan de gemeente deze toepassen in haar eigen plannen en het onderhoud van wegen en bermen.

Voor een deel kunnen deze landschapselementen gestimuleerd worden door grondeigenaren hiervoor een vergoeding te geven via de methodiek van een provinciale stimuleringsregeling. Dit gebeurt altijd op vrijwillige basis.

Verevening

Ook bieden de elementen een houvast voor gesprekken over de inpassing van ontwikkelingen in het landschap. Ze kunnen ook in afspraken over verevening betrokken worden.

De vereveningsgedachte houdt in dat initiatieven ten goede moeten komen aan de doelen van de gemeenschap, waaronder het behoud en ontwikkeling van een goed functionerend, maar ook karakteristiek landschap. Per saldo moet ook het landschap (in brede zin) beter worden van de uitvoering van het initiatief, doordat in de omgeving nieuwe gewenste functies worden vervuld en/of karakteristieke en functionele landschapselementen worden aangelegd of hersteld. De deskundigheid van de toepasser van het ensemblewerkboek (landschapscoördinator en gebiedsmakelaar) moet er daarbij voor zorgen dat de verschillende elementen afgestemd zijn op bodem en waterhuishouding, dat ze op een geschikte plaats komen en dat er daarbij sprake is van een zoveel mogelijk functioneel gebruik (zoals waterberging). Dit moet nadrukkelijk in samenspraak met initiatiefnemers, grondeigenaren, gebruikers en belanghebbenden en zo mogelijk ook omwonenden gebeuren. Daarbij dienen de principes van de verevening echter niet te verwateren.

Zo kan bijvoorbeeld naast een agrarisch bedrijfsgebouw dat een andere functie krijgt een pad langs een akkerrand met beplanting hersteld worden, kan een sloot worden verbreed voor waterberging en ecologische functie en kan een schouwpad worden ingericht als een nieuwe recreatieve verbinding. Er worden mogelijkheden gezocht binnen gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen., zodat de grondeigenaren ook vruchten kunnen plukken van hun grond en arbeid.

De bestaande wandelroutes en ommetjes vanuit de kernen kunnen verbeterd, uitgebreid en kortgesloten worden zodat het historische cultuurlandschap hier nog beter beleefd kan worden.

Bouwpakket

Iedere zone binnen het landschapsensemble krijgt zo zijn eigen karakteristieke landschapselementen waarmee de eigen identiteit wordt versterkt.

De landschapselementen sluiten aan op het gebiedsplan natuur en landschap, maar zijn daarvan een uitwerking naar het lokale schaalniveau. Getracht is voort te bouwen op de landschapselementen die vanouds voorkomen, maar daaraan een vertaling te geven die aansluit bij het huidige gebruik van het landschap.

Voor ieder landschapsensemble zijn andere landschapselementen karakteristiek. De karakteristieke en functioneel nuttige landschapselementen voor het landschapsensemble zijn opgenomen in het 'bouwpakket'. Ze bestaan uit lijnvormige elementen, die kunnen

worden 'verkort' tot min of meer puntvormige elementen en kunnen worden 'verbreed' tot vlakvormige elementen, zoals bijvoorbeeld in een nieuw landgoed. Ze bestaan telkens uit reeksen, die een indruk geven van de variatie die mogelijk is. Het kiezen van de elementen en hun plaatsing is daarom ook geen kinderspel; het blijft een creatief proces waarvoor deskundigheid vereist is, en inzicht in problemen, functies, boomsoorten en hun mogelijkheden en gevoel voor landschap en cultuurhistorie. Zo nodig dienen daarvoor deskundigen ingeschakeld te worden, bijvoorbeeld van ingenieursbureau's of van Landschapsbeheer Gelderland.

Niettemin is in de praktijk gebleken dat het bouwpakket een heel handig instrument is om gesprekken over initiatieven in het buitengebied te voeren, bijvoorbeeld in het kader van verevening.

7.2 | Kwartet als bouwpakket per deelgebied

Binnen het landschapsensemble Rijswijk's weids rivierenlandschap zijn verschillende deelgebieden onderscheiden (zie hoofdstuk 2). Ieder van die deelgebieden heeft zijn eigen bouwpakket van landschapselementen waarmee ingrepen en ontwikkelingen in het landschap van dat deelgebied kunnen worden vormgegeven.

Kwartetten en kwantiteiten (ruimte maat, oppervlaktebeslag)

Bij de landschapselementen gaan we veelal uit van lijnvormige elementen langs kavelranden en infrastructuur: singels en wallen, boomrijen, rietkragen, plasbermen, ruigtestroken, etc. Deze komen idealiter in een bepaalde maat voor in het landschap, bijvoorbeeld om de 200 meter. Zo'n maat is hier bedoeld, niet als star voorschrift, maar uiteraard als richtlijn en streefbeeld voor de aanleg van landschapselementen. Daarbij is ook het ruimtebeslag gegeven in % van de gehele ruimte.

Bij een hoge dichtheid aan landschapselementen, bijvoorbeeld elzensingels om de 50 m in een kleinschalig, oud slagenlandschap, zal het ruimtebeslag doorgaans hoger zijn dan bij een open landschap met een lage dichtheid. Daar kunnen landschapselementen echter robuuster en breder zijn. Zo is een vierkante kilometer met singels van 20 m breed om de 500 m (noord-zuid en oost-west) bijna 8 ha/100 ha, dus 8%. Daartussen liggen kavels van ruim 23 ha per kavel en een totale lengte aan singels van ca. 4 km/km².

Een vierkante kilometer met de elzensingels van 5 m breed langs kavels van 50 bij 200 m levert een dichtheid op van ca. 12%, bij 100 kavels van minder dan 1 ha en een totale lengte aan singels van 25 km/km².

Het bouwpakket op de volgende pagina's helpt u in uw plannen aan te sluiten bij de karakteristieken en het in de visie beoogde beeld van het deelgebied. Kijkt u hiervoor eerst op de kaart bij paragraaf 2.2 binnen welke landschappelijke zone het terrein valt.

De illustraties op de kwartetkaarten geven een indruk van het type landschapselement dat gewenst is. Per situatie kan hier op worden gevarieerd om maatwerk te kunnen leveren. Daarbij dienen wel minimeisen aan de grootte en de kwaliteit van de elementen te worden gesteld!

Om te zien of uw plan past binnen het bestaande beleid, is het verstandig te kijken op de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl) voor een eerste indicatie en contact op te nemen met de gemeente Buren (www.buren.nl).

Zie voor meer informatie over landschap en landschapsontwikkeling ook:

<http://www.landschapsbeheergelderland.nl>

<http://www.catalogusgroenblauwediensten.nl>

<http://www.natuurlijkplatteland.nl>

<http://www.groenloket.nl>

<http://www.nederlandscultuurlandschap.nl>

<http://www.kich.nl>

Iedere zone een eigen bouwpakket

7.3 | Korenbroek en Zandkampen (9)

Motto:

Maak de overgang van dorpspolder naar boezem beleefbaar met 'overland-goederen'

Te stimuleren landschapselementen:

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt.
 - singelbeplanting tussen kavel en pad
- overlandpad langs struweelhaag van Burense Dijk naar overland
- overlandpad van Burense Dijk naar overland tussen verbrede slootoever(s) en struweelhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Korenbroek en Zandkampen open dorpspolders landbouw met gouden randje

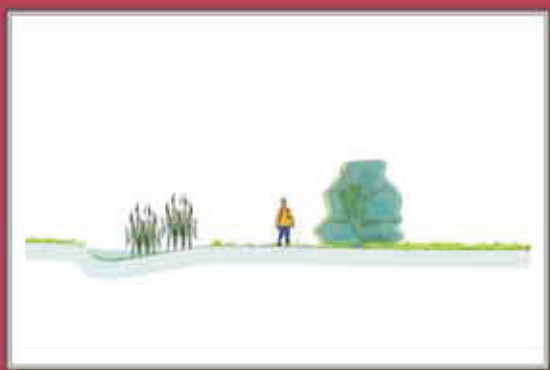
- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singel beplanting tussen kavel en pad
- overlandpad langs meidoornhaag van Burense Dijk naar overland
- overlandpad van Burense Dijk naar overland tussen verbrede slootoever(s) en meidoornhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

Korenbroek en Zandkampen open dorpspolders landbouw met gouden randje

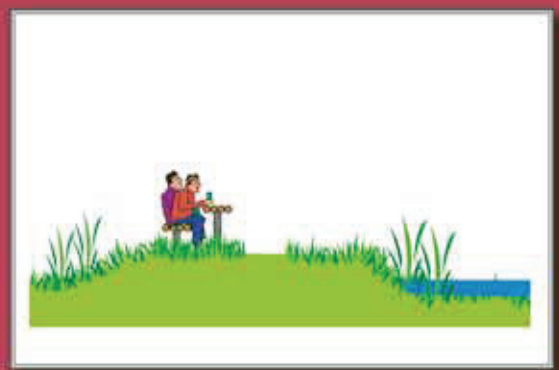
- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singel beplanting tussen kavel en pad
- overlandpad langs meidoornhaag van Burense Dijk naar overland
- overlandpad van Burense Dijk naar overland tussen verbrede slootoever(s) en meidoornhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

Korenbroek en Zandkampen open dorpspolders landbouw met gouden randje

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singel beplanting tussen kavel en pad
- overlandpad langs meidoornhaag van Burense Dijk naar overland
- overlandpad van Burense Dijk naar overland tussen verbrede slootoever(s) en meidoornhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

Korenbroek en Zandkampen open dorpspolders landbouw met gouden randje

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singel beplanting tussen kavel en pad
- overlandpad langs meidoornhaag van Burense Dijk naar overland
- overlandpad van Burense Dijk naar overland tussen verbrede slootoever(s) en meidoornhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

7.4 | De boezems (10)

Motto:

Maak het verhaal van de Soel beleefbaar in de afwisselende zone langs Aalsdijk en Mauriksche Wetering

Te stimuleren landschapselementen:

- nat hooiland: perceel (zonodig met wandeldijkjes eromheen) voor periodieke waterberging
- zeedijkje: wandeldijkje met rietkraag dwars door de boezem
- laarzenpad: wandelstrook door nat hooiland
- Soelmeander: slingervormige poel in hooiland met bankje en artistieke verwijzing naar de voormalige Soel

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

de boezems periodiek natte hooilanden met nieuwe Soel en oude Zeedijk

- nat hooiland: perceel (zonodig met wandeldijkjes eromheen) voor periodieke waterberging
- zeedijkje: wandeldijkje dwars door de boezem langs rietkraag
- laarzenpad: wandelstrook door nat hooiland langs rietkraag
- Soelmeander: slingervormige poel in hooiland met bankje en artistieke verwijzing naar de voormalige Soel

de boezems periodiek natte hooilanden met nieuwe Soel en oude Zeedijk

- nat hooiland: perceel (zonodig met wandeldijkjes eromheen) voor periodieke waterberging
- zeedijkje: wandeldijkje dwars door de boezem langs rietkraag
- laarzenpad: wandelstrook door nat hooiland langs rietkraag
- Soelmeander: slingervormige poel in hooiland met bankje en artistieke verwijzing naar de voormalige Soel

de boezems periodiek natte hooilanden met nieuwe Soel en oude Zeedijk

- nat hooiland: perceel (zonodig met wandeldijkjes eromheen) voor periodieke waterberging
- zeedijkje: wandeldijkje dwars door de boezem langs rietkraag
- laarzenpad: wandelstrook door nat hooiland langs rietkraag
- Soelmeander: slingervormige poel in hooiland met bankje en artistieke verwijzing naar de voormalige Soel

de boezems periodiek natte hooilanden met nieuwe Soel en oude Zeedijk

- nat hooiland: perceel (zonodig met wandeldijkjes eromheen) voor periodieke waterberging
- zeedijkje: wandeldijkje dwars door de boezem langs rietkraag
- laarzenpad: wandelstrook door nat hooiland langs rietkraag
- Soelmeander: slingervormige poel in hooiland met bankje en artistieke verwijzing naar de voormalige Soel

7.5 | De oude dorpsolders van Rijswijk en Zoelen (11,12)

Motto:

Weidebouw en cultuurhistorisch wandelen over oude kades

Te stimuleren landschapselementen:

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singelbeplanting tussen kavel en pad
- boerenlandpad evt. langs struweelhaag
- boerenlandpad tussen verbrede slootoever(s) en struweelhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

de oude dorpsolders van
Rijswijk en Zoelen
open landbouwgebieden
met boerenlandpaden

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singel beplanting tussen kavel en pad
- boerenlandpad evt. langs meidoornhaag
- boerenlandpad tussen verbrede sloot-oever(s) en meidoornhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

de oude dorpsolders van
Rijswijk en Zoelen
open landbouwgebieden
met boerenlandpaden

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singel beplanting tussen kavel en pad
- boerenlandpad evt. langs meidoornhaag
- boerenlandpad tussen verbrede sloot-oever(s) en meidoornhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

de oude dorpsolders van
Rijswijk en Zoelen
open landbouwgebieden
met boerenlandpaden

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singel beplanting tussen kavel en pad
- boerenlandpad evt. langs meidoornhaag
- boerenlandpad tussen verbrede sloot-oever(s) en meidoornhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

de oude dorpsolders van
Rijswijk en Zoelen
open landbouwgebieden
met boerenlandpaden

- kadepad: over oude kade, evt met nat hooiland aan boezemzijde en evt. singel beplanting tussen kavel en pad
- boerenlandpad evt. langs meidoornhaag
- boerenlandpad tussen verbrede sloot-oever(s) en meidoornhaag
- kroeghoutje: eenvoudige picknickplek aan oude kade

7.6 | De oeverwal met de dorpen (13)

Motto:

Aandacht voor landschappelijke ruggengraat en randen

Te stimuleren landschapselementen:

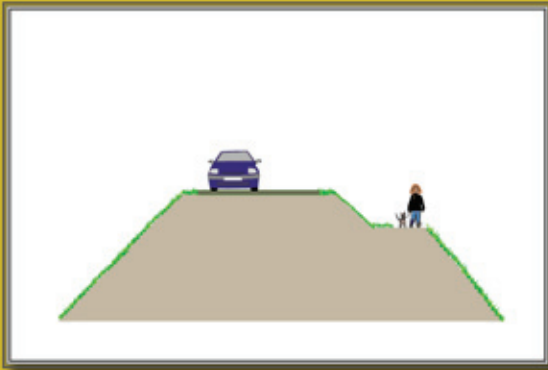
- kraagpad binnendijs tegen de dijkelling aan evt in combinatie met wiel (niet nieuw maken, svp)
- dorpsgaard bij entree dorp
- boerenlandpad: langs weiland of akker eventueel met hakhoutsingel van eik, es, els, regelmatig afgezet
- dorpszoomgaard: pad met enkele, verspreide fruitbomen, bv langs dorpsrand

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

oeverwal met de dorpen

oeverwal met dijk met kraagpad,
boerenlandpad en dorpszoomgaard

- kraagpad binnendijs tegen de dijkhell-
ling aan evt in combinatie met wiel
- dorpsgaard bij entree dorp
- boerenlandpad: langs weiland of akker
eventueel met hakhoutsingel van eik, es,
els, regelmatig afgezet
- dorpszoomgaard: pad met enkele, ver-
spreide fruitbomen, bv langs dorpsrand

oeverwal met de dorpen

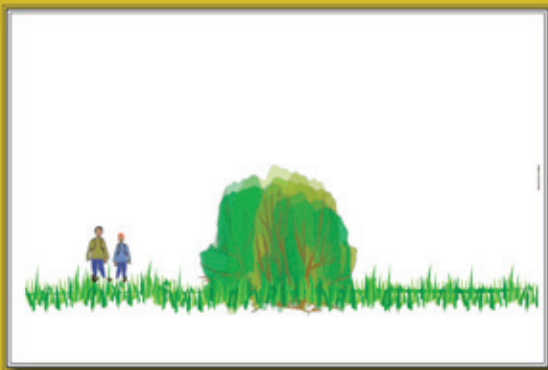
oeverwal met dijk met kraagpad,
boerenlandpad en dorpszoomgaard

- kraagpad binnendijs tegen de dijkhell-
ling aan evt in combinatie met wiel
- dorpsgaard bij entree dorp
- boerenlandpad: langs weiland of akker
eventueel met hakhoutsingel van eik, es,
els, regelmatig afgezet
- dorpszoomgaard: pad met enkele, ver-
spreide fruitbomen, bv langs dorpsrand

oeverwal met de dorpen

oeverwal met dijk met kraagpad,
boerenlandpad en dorpszoomgaard

- kraagpad binnendijs tegen de dijkhell-
ling aan evt in combinatie met wiel
- dorpsgaard bij entree dorp
- boerenlandpad: langs weiland of akker
eventueel met hakhoutsingel van eik, es,
els, regelmatig afgezet
- dorpszoomgaard: pad met enkele, ver-
spreide fruitbomen, bv langs dorpsrand

oeverwal met de dorpen

oeverwal met dijk met kraagpad,
boerenlandpad en dorpszoomgaard

- kraagpad binnendijs tegen de dijkhell-
ling aan evt in combinatie met wiel
- dorpsgaard bij entree dorp
- boerenlandpad: langs weiland of akker
eventueel met hakhoutsingel van eik, es,
els, regelmatig afgezet
- dorpszoomgaard: pad met enkele, ver-
spreide fruitbomen, bv langs dorpsrand

7.7 | De uiterwaarden (14)

Motto:

Versterk het weidse zicht op de historie

Te stimuleren landschapselementen o.a. voor groenblauwe diensten:

- kraagpad buitendijks tegen dijkelling evt in combinatie met wiel
- 'Limestoren' in openbare weide met zicht op geschiedenis
- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- meidoornsingel: pad langs meidoornsingels (evt over zomerdijk)

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 10% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

de Rijswijkse buitenpolder uiterwaarden met uitzicht op de geschiedenis

- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan evt in combinatie met wiel
- 'Limestoren' in openbare weide met zicht op geschiedenis
- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- meidoornsingel: pad langs meidoornsingels (evt over zomerdijk)

de Rijswijkse buitenpolder uiterwaarden met uitzicht op de geschiedenis

- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan evt in combinatie met wiel
- 'Limestoren' in openbare weide met zicht op geschiedenis
- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- meidoornsingel: pad langs meidoornsingels (evt over zomerdijk)

de Rijswijkse buitenpolder uiterwaarden met uitzicht op de geschiedenis

- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan evt in combinatie met wiel
- 'Limestoren' in openbare weide met zicht op geschiedenis
- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- meidoornsingel: pad langs meidoornsingels (evt over zomerdijk)

de Rijswijkse buitenpolder uiterwaarden met uitzicht op de geschiedenis

- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan evt in combinatie met wiel
- 'Limestoren' in openbare weide met zicht op geschiedenis
- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- meidoornsingel: pad langs meidoornsingels (evt over zomerdijk)

Colofon

Werkboek Rijswijk's weids rivierenlandschap

Onderdeel van het Landschapsontwikkelingsplan voor de gemeente Buren

Projectteam

Adviseurs:

Schokland; Henk van Blerck, Hanneke Baltjes

Buro Hemmen; Henk van Ziel, Paul Ganzevles

Bureau Niche; Tiny Wigman

Van der Molen Groenconsult: Hans van der Molen, Marije Slijkhuis

Gemeentelijke ambtenaren:

Wim Kuster

Chantal Braak

Roelof de Wit

Jan Willem Bol

Hans Stam

Rhenen, 2012

